

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1909. év, április 15.

VIII. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkesztik *Sugár Károly* és *Balogh Ernő* m. kir. erdőmesterek. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Árát legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐÓR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN.** Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDÉZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai *Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYNYÉSZÉSE. Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is *Selmeczbányán*.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti :
BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☞
(Telefon: 37—22.)

Közbirtokossági erdők vagyonkezelése a Székelyföldön.

Irta: *Csegezy Pál.*

Az 1898. évi XIX. t.-cz., mely a közbirtokosságok és a volt urbéreszek osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról is szól, olyan jóléti törvény, mely büntető határozatot egyáltalában nem tartalmaz. A közvagyon megmentéséről és a közvagyon gazdaságos kezeléséről van benne szó s a közjónak előmozdításához a közvagyon jogosultjainak büntető határozatokkal való ösztönzése és kényszerítése a törvény rendeltetésével bizonyára összeegyeztethető nem volt.

Azonban daczára annak, hogy e törvény tiz év óta áll fenn, annak nemes elvei a Székelyföldön legkevésbé sem fogantak meg a] nép lelkében, amelynek boldogulását nagyban előmozdithatta volna. Pedig a székelyföldi erdők, s így az ottani közbirtokossági erdők is, az 1898. évi XIX. törvényt megelőzőleg már állami kezelésben voltak, itt tehát a talajnak annyira elő kellett volna készülnie lenni a törvény számára, hogy az abban lefektetett

igazságok és nemes elvek zavartalanul megteremhessék a késő utódok számára szánt nagy eredmények magvait.

Az új törvény eszméinek hirdetésére, nemes és gazdaságos elveinek a nép lelkébe való átplántálására válogatott tisztviselői kar szerveztetett, mely nemes lelkesedéstől áthatva fogott nehéz munkájához; azonban fáradságos munkája, kitartó küzdelme sem hozta meg a várt eredményt; oly áradat jött, mely igen sok helyen elsodorta még azt a keveset is, amit a kitartó szorgalomnak, a nem lankadó küzdelemnek elérnie kellett és elérnie lehetett, s majdnem minden további eredmény lehetőségét megakadályozta: az arányosítás.

Csik vármegye áll legszomorubb példaként azon vármegyék élén, hol a hajdan erős és kiszámíthatatlan kincseket magában rejtett közbirtokossági erdőkben, mint közvagyonban mérhetlen kárt és rombolást idézett elő az arányosítás. A lelketlen kapzsiság itt működhetett a legzavartalanabbul, merészen foglalt és küzdelem nélkül hódított el magának rengeteg erdőterületet; a kijátszott, rászedett kishitű nép pedig képzeletében fel nem éri kárának nagyságát, csak azt tudja és fájón hangoztatja, hogy „megcsalják.“

Nem lehet csodálkozni tehát azon, hogy az egyébként is tudatlan nép teljesen elvesztette bizalmát törvénnyel és végrehajtó közegeivel szemben, aminek sajnálatosan szomorú eredménye azon körülmény is, hogy az erdészek iránt, kik ezen változások állapotok közt az 1898. évi XIX. t.-cz. szellemében a legjobb akarattal igyekeztek eljárni a még megmenthető közvagyon érdekében, nemes szándékukkal szembetalálkoztak a nép bizalmatlanságával, s a még mindig igen nagy ellenszenvvel viselkedő nép között működésük jelenleg is kevés eredménnyel jár.

Az arányosítás után közösségben maradt erdők vagyonnevelésének nehézségei a fennebbiek után könnyen elképzelhetők. A Székelyföld legtöbb vidékén a közös birtokosok u. n. „hatalmasai“ most is azon hitben vannak, hogy a közvagyon egyszersmind közpréda is, melyet törvény figyelembevétel nélkül tovább is lehet rongálni, pusztítani; míg a birtokosság szerényebb tagjai fásult lélekkel nézik a hatalmaskodók versenyző küzdelmét s tehetetlenül állnak azokkal szemben.

A közbirtokosságok vagyonnevelése a törvényben lefektetett

nemes elvek daczára, igen sok esetben még mindig csak a hatalmaskodni vágyó pártok versengéséből áll; a pártokká alakult közös birtokosok aztán a maguk módja szerint határoznak, majd felebbeznek, panaszolnak és vádolnak, s végül érdemtelen ügyekkel küldöttségek mennek alispánhoz, főispánhoz, sőt nem ritkán a miniszter elé is. A nagy hangon feltárt panaszos ügy hatósági tárgyalása alkalmával aztán kiderül, hogy a közbirtokosság tulajdonképpen törvényesen még szervezve sincs, ügyök felett tehát még maguk sem határozhatnak.

A szóban levő törvény tizéves fennállása alatt tehát nem sikerült elérni minden jóigyekezetű kísérletezés daczára azt, hogy a birtokosságok legalább jelentékeny része a törvény 43. §-a értelmében szervezkedjék arra, hogy az 1898. évi XIX. törvény elvei szerint gazdaságosan működhessék. Pedig a szóban levő törvény 25. §-ában ki van mondva az, hogy a közbirtokosságok és volt urbéreszek osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők gazdasági ügyeit az ezen törvény értelmében készült szabályzat szerint a közös birtokosok gyűlése intézi; okvetlenül szükséges tehát, hogy e célból a birtokosságok megfelelően szervezkedjenek s a szavazásra jogosult tényleges birtokosok névjegyzékét összeállítsák, *mert ennek megállapítása előtt a közös birtokosok, mint ilyenek, határozatot egyáltalán nem is hozhatnak.* E tételt maga a közigazgatási bíróság egy felmerült esetből folyólag hozott ítéletében különös szükségképen hangsúlyozta, minthogy bárminő közbirtokossági erdőgazdasági ügy csak a közbirtokosság törvényes határozata alapján, különösen igen gyakori esetben a törvény 28. és 36. §-ra való figyelemmel bírálható el az illetékes hatóság által.

Látható tehát, hogy a birtokosságok kellő szervezkedésének hiánya megakadályozza az erdőgazdaság eredményes ügymenetét, a hatóság törvényes eljárását. Ha pedig a közig. bizottság a törvény 40. 41., és 42. vagy 47. §-ban foglalt intézkedésekhez nyul, azonnal kész az ellenállás s a makacs közbirtokosokkal még kevésbé lehet eredményre jutni.

A tulajdonképeni közbirtokossági vagyonkezelésről, illetve a gazdasági ügyvitelről készitendő szabályzat tartalmi kellékeiről az 1898. évi XIX. t.-cz. s illetőleg az ezen törvény végrehajtására

vonatkozó 15217/899. F. M. számú rendelet 205—211. §-ai szólanak; ezek között különösen a 210. §-ban részletesen fel vannak sorolva az anyag- és pénzkezelés módozatai; melyek alapján a közbirtokosságok autonom joguknál fogva gazdaságosan működhetnek. Azonban nincs intézkedés arra nézve és az 1898. évi XIX. törvény sem gondoskodik arról, hogy a közbirtokosságok vagyonkezelése hatóságilag miként ellenőriztessék; nem rendelkezik a törvény az iránt, hogy a birtokosságok költségvetését, számadását felülvizsgálás és ellenőrzés céljából az illetékes hatósághoz évenkénti betérjesszék; sőt a legtöbb közbirtokosság költség-előirányzat nélkül dolgozik s a költségvetés alapját képező vagyon leltárát sem képes összeállítani.

A közigazgatási bizottságnak van ugyan vagyonfelügyeleti joga, de ez a jog nincs kellőleg részletezve s nem elégséges arra, hogy a közbirtokosságokat költségvetés és számadás készítésére kényszeríthesse s azok ellenőrzése és felülvizsgálása érdekében kellő erélylyel intézkedhetnék. Felhozok erre vonatkozólag egy példát.

Egy esetben ugyanis, midőn a közigazgatási bizottság, vagyonfelügyeleti jogánál fogva, határozatban kimondotta, hogy a közbirtokosság az évi költségvetést és számadást a járás főszolgabirójának felülvizsgálás céljából betérjeszteni tartozik, a közbirtokosság részéről közbevetett panasz folytán a m. kir. közigazgatási bíróság a közigazgatási bizottság ezen határozatának feloldására vonatkozó ítéletét a következőkben indokolta:

„mert az 1898. évi XIX. t.-cz. sem a költségvetés, sem a számadás tárgyában hozott határozatnak hivatalból való felterjesztését és felülvizsgálását nem rendeli és a határozat érvényességet nem teszi függővé a hatóságoknak hivatalból való jóváhagyásától. A közös birtokosokat tehát a törvényes alap nélkül reájuk rótt eme kötelezettség alól fell kellett menteni.“

Mi történhetik már most ezek után? Az, hogy a birtokosság a közvagyon kezelése felett ugy határozhat, amint jónak látja, a bevételekkel ugy számol el, ahogy akar és a közigazgatási bizottság, mint tulajdonképeni vagyonfelügyeleti hatóság, csak esetleges panasz folytán, de már későn értesülhet a már helyrehozhatatlan szabálytalan vagyonkezelésről.

Elismerem, hogy a fennebb hivatkozott közigazgatási bizottsági határozat, mely a közbirtokosság költségvetésének és pénzszerzésének felülvizsgálás végett a járás főszolgabirájához való beterjesztését kimondotta, azon okból is téves, mert a járás főszolgabirája a közbirtokosságoknak nem vagyongazdálkodási hatósága; ámde viszont számos felmerült eset után beigazolt szükség az, hogy törvényben kell arról gondoskodni, hogy a közbirtokosságok vagyongazdálkodása az arra illetékes hatóság által szigorúan ellenőriztessék. A közbirtokosság automon testület s miként fennebb is jeleztem, erdőgazdasági ügyeit közgyűlési határozatok útján maga intézi; ámde éppen mert igen sok esetben jelentékeny közvagyon kezeléséről van szó, a hatósági ellenőrzés szükségessége kétségtelen.

De szükséges a hatósági ellenőrzés azért is, mert a vagyongazdálkodást a birtokossági tagok, kivált a tudatlanabb részük, ellenőrizni nem képesek, s a lelketlen vezetők a nép tudatlanságát és jóhiszeműségét igen gyakori esetben annyira kihasználják s a közbirtokossági vagyongazdálkodásban oly mérhetetlen rongálást visznek véghez, hogy az annak következtében rendszeren megindított peres eljárás a kijátszott jogosultak magánvagyonát is felemészti.

Szomorúan jellemző példa erre a következő eset. Egyik birtokosság rendkívüli fahasználatot nyert azon célból, hogy az eladásra szánt faanyag árából nagyobb értékű magánbirtokot megvásárolhasson; az eladásra engedélyezett faanyag szabályszerűen felbecsültetett és az engedélyezési rendelet egyik feltétele szerint nyilvános árverésen lett volna értékesítendő. E helyett azonban az eladásra szánt faanyagot megbecsült értékével a megvásárolni tervezett birtokért csere útján engedte át a birtokosság a magánbirtok tulajdonosának. Az adás-vevési, illetve csere-szerződés megkötésére és a birtok áttelekkönyveztetésére a birtokosság által kiküldött megbízottak azonban néhány élelmesebb birtokossági taggal szövetkezve oly értelmű szerződést kötöttek a szintén szövetes magánbirtokossal, hogy ezen szerződés alapján a közbirtokosság által a közvagyonból megvásárolni tervezett értékes magánbirtokot nem a közbirtokosság nevére, hanem a saját nevükre, mint külön alakult birtokos társak nevére telekkönyveztetették. A megvásárolt birtokot azonban mint közbirtokossági vagyont szere-

peltették, de annak jövedelmét csak maguk a telekkönyvi tulajdonosok élvezték s élvezik jelenleg is. Csak hosszú évek után jöttek a tulajdonképeni közbirtokosság mellőzött tagjai annak tudatára, hogy ők a vásárolt birtoknak még semmi hasznát nem vették, s végül szomoruan győződtek meg arról is, hogy ők tulajdonképen nem is telekkönyvi tulajdonosai annak, hanem azt élelmesebb birtokostársaik birják és használják.

Természetesen, következett ezután a panasz. Ámde a megvásárolt s a külön birtokoscsoport tagjai nevére telekkönyvezett birtok egyik-másik része évek múltán telekkönyvileg már második, sőt a harmadik kézen van, kitől kell tehát tulajdonképen a kijátszott jogosultságot visszaperelni és hogyan? A perek egész sorozata következik, melynek vége bevárhatatlan, eredménye kétséges. A perlekedés tetemes költségbe kerül s a vagyoni megrontás mellett ellenséges érzelmek dülnek az egykor békés székely nép lelkében.

Há már ilyen tervszerű visszaélés történhetik a közvagyon kezelésénél, még könnyebben megtörténhetik az ott, hol az erdők pénzjöveldme kerül felosztásra a jogosultak közt. Lehetne erre vonatkozólag is számos olyan sajnálatos esetre rámutatni, mely szomoruan igazolja azt, hogy a népnek nincs érzéke a közvagyon megbecsülésére.

Mindezen szomoruan jellemző esetek kétséget kizárólag igazolják annak szükségességét, hogy a közbirtokosságok vagyoni kezelése szigorú hatósági felügyelet alá vonassék. Igaz ugyan, hogy ennek a feladatnak a megoldása tetemes munkával terheli meg az illetékes hatóságot, ámde meg kell azt tenni a közvagyon megvédeése érdekében s különösen azért, hogy a nép a jobb eredmények láttára ébredjen öntudatára annak, hogy vagyonát meg kell becsülnie s törekedjék azt kellően gondozni és gyarapítani.

Hivatalos utazásaim közben gyakran volt alkalmam meggyőződni arról, hogy a nép s maguk a birtokossági tagok intéző közegei is mennyire járatlanok a közvagyon kezelésénél. »Hány hold az erdejük — kérdem az elnököt, mennyi a birtokosok száma, mi a jogosultságok aránya, mennyi a saját jogosultsága?« Minden kérdésre a válasz: »hát azt biz én nem tudom.« Hogy mennyi a birtokosság remélhető bevétele és kiadása s az ez után

várható jövedelem, vagy miből áll a közbirtokosság vagyonelettára, mekkora értéket képvisel az s milyen átlagos jövedelmet hoz a birtokosoknak? mind-mind ismeretlen fogalom az „elnök ur“ előtt. Azt azonban jól tudja, hogy ott, meg ott van egy jó erdő s azt el kellene adni.

Ilyen népnek vagyont juttatni, annak kezére közvagyont bizni kész veszedelem. Ez a nép a közvagyont egyáltalában nem tudja tisztelni, ennek gondozásával, kezelésével nem törődik. Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy az 1898. évi XIX. törvénnyel oly kevés eredményt lehetett elérni a Székelyföldön, mert a törvény szelleme nem tudott a nép fásult lelkébe behatolni. E törvény nemes céljai részére itt új nemzedéket kell nevelni s a törvény szellemét már az iskolákban kell a gyermekek lelkébe csepegtetni, hogy az annak jóérzetével nőjjön fel, azzal az érzéssel legyen férfivá és terjeszsze szomszédról-szomszédra az erős elhatározást a közvagyon gondozására és gyarapítására.

Addig azonban módot kell adni a hatóságoknak, hogy a közvagyon kezelését szigorúan és hathatósan ellenőrizhessék.

Frömbling porosz erdőmester könyve a bükkszálerdőről.

Ismerteti: Z. J.

A bükkszálerdő az utóbbi ötven év folyamán úgy termékeinek értékesítése, mint az erdőgazdaságban elfoglalt általános helyzete tekintetében sokkal nagyobb változásoknak volt kitéve, mint akármely más szálerdőüzem. Fontos iparágak, amelyek egykor faszenet használtak tüzelőnek, ma csaknem kivétel nélkül az olcsóbb kőszénat alkalmazzák s a rengeteg arányokat öltő tüzelőanyagszükséglet ma már nem az erdőben keres kielégítést. Amíg az egy-két emberöltővel ezelőtt élő erdész félve gondolt arra az időre, mikor a növekvő ipar szénszükségletét az erdő már fedezni nem tudja, addig manapság tüzelőanyagban: fában, szénben fölöslege van s szénégetői kezdik az erdőt végkép odahagyni.

Nem csoda tehát, ha a bükkszálerdő, mint az itt jelzett termékek főforrása, legalább is gazdasági szempontból nagyot hanyatlott a szakemberek szemében. Frömblingnek, mivel ő a bükös ilyen kategorikus elítélését nem helyesli, ez a körülmény adott tollat a kezébe s ez ösztökélte, hogy a bükkszálerdőről valóságos védíratot készítsen.*)

Kivonatos ismertetésünkben vegyük sorra azokat az okokat, melyek Frömblinget a bükkszálerdő ügyvédjévé avatták s halljuk tanácsait a bükös tenyésztésére és használatára vonatkozólag.

Hogy a büköst jelenleg kelleténél kevesebbre becsülik, annak első oka az, hogy egykor érdemén felül méltatták. Az erdőgazdák arra törekedtek, hogy a büköst összes előfordulási helyein fenntartsák még ott is, ahol a viszonyok tenyésztési feltételeinek meg nem feleltek. Sőt a tulbuzgók még új területeket is akartak számára elfoglalni. Különös érdemnek tekintették, ha e célból a tülevelüektől egy-egy darab földet elhódíthattak. Minden gondoskodás arra irányult, hogy az elkövetkezendőnek képzelt tűzifaszükségnek elejét vegyék. A közel multtal egészen ellentétes irányban törekszik a jelen. A bükkszálerdőt mindenütt visszaszorítják s még különös indokok által sem javalt helyeken is tülevelüeket akarnak helyette tenyészteni.

A bük értékének hanyatlását legalább azáltal lehetne ellen-súlyozni, hogy a természetes felujítás révén a tenyésztési költségek apadjanak. Bizonyára nagy súlylyal esnék a mérlegbe, ha két üzem közül az egyiknél semmi vagy nagyon csekély volna a felujítás költsége, míg a másiknál hektáronként 60—80 márka. Már pedig a fenyőállatok felujítása Németországban ennyibe kerül. De feltűnő jelenség, hogy a büknek érték hanyatlásával a tenyésztésre fordított költségek emelkedtek, úgy hogy a legkisebb értékesítés időpontjával a legdrágább tenyésztés időpontja esik egybe. Ennek Frömbling szerint az az akadémikus nézet az elő-idezője, mely az olcsó természetes felujítási mód helyett az egész vonalon a mesterséges felujítást tartja előnyösnek és célravezetőnek. Az a nagyszerű gazdasági fellendülés, mely Németországon, — a magunk részéről hozzátehetjük: egész kontinensünkön — a

*) Der Buchenhochwaldbetrieb. Von C. Frömbling, königlich preussischer Forstmeister a. D. Berlin. Verlag von Julius Springer. 1908.

XIX. század közepétől fogva érezhetővé vált, az erdőgazdaságot is magával ragadta s e téren is jelszóvá lett minél gyorsabban és minél értékesebbet termelni. A régi kedélyes lassúság mindörökre eltűnt s az újabb korszak mindenkit mohón és ellenállhatatlanul sodort magával. Hogy minél szebb tenyésztési eredményeket érjenek el, a legkevesebb időt igénylő, ha mindjárt legköltségesebb felújítás látszott a legelőnyösebbnek. Az eddigi hosszú, 20—30 évre elnyúló felújítási időszak helyébe a hosszadalmas előkészítő vágások mellőzésével *mesterséges* felújítási mód lépett. A talaj megjavítását nem a lábán hagyott, öregebb állaboktól, hanem a talaj mesterséges megmunkálásától várták, úgy hogy az erdőtenyésztő jelvénye már többé nem a fejsze, hanem a kapa volt. Az a hit vált továbbá uralkodóvá, hogy a régi módszer mellett a felszaporodott nyers televény (humus) elpazaroltatik, míg a gyors felújítás a fiatalos növedék-gyapapítására fogja azt a maga egészében fordíthatni. Gyors végvágással, a vágásterület korai megtisztításával akarták a fiatalost felszabadítani s számba sem véve a felfának éppen a megritkítás után és következtében beálló tömeggyarapodását, azt gondolták, miszerint a felszabadított fiatalos akkora időtartam alatt aránytalanul többet gyarapszik s hogy a vágás lassu vezetése a felújítandó területen nagy növedékvesztéssel jár.

A modern erdőtenyésztési elvet aztán a bükkre is alkalmazták. Nem számolva e fanem minden sajátságával, éppen úgy vetni és ültetni kezdték azt, mint akár a fenyőféléket. Természetes, hogy a bükk ilyen tenyésztése, amennyiben nagyrészt mégis csak tűzifára alkalmazható, a leendő értékesítés esélyeivel szemben nem tűnhetik fel gazdaságosnak. A mesterséges felújításra fordított nagy költség a bükkszálerdőüzemet hitelvesztetté tette. De a pénzügyi kilátástalanság mellett más körülmény is kedvét szegte az erdőgazdáknak. A helyett, hogy a talaj erejét az új eljárással fokozottabb mértékben fenntartani vagy kihasználni sikerült volna, az elhamarkodott vágásokkal éppen elfecsérelték és a vetővágás után beálló tömeggyarapodást, mely régen — ha nem is céltudatosan — teljes mértékben érvényesült, elveszítették.

Frömbling e tapasztalati tények után azonban nem a bükk-

szálerdő mellőzését ajánlja — mert hiszen nem is e fanem hibás, — hanem a régi erdőgazdák józan tenyésztési elveihez való visszatérést. Azt hiszi, hogy ez a konzervativizmus nem jelent hanyatlást. Ugy véli, hogyha a bükkszálerdőt nem könnyelmű kísérletezés tárgyának tekintik, hanem élemedett szakemberek kezére bizzák, akik kedvvel, gonddal és értelemmel veszik gondozásba, akkor ez az üzem megint visszanyeri megérdemelt helyét. Ennek a szerinte örvendetes változásnak legelső feltétele azonban, hogy az erdőgazdák ne essenek megint a másik tulságba. Ne akarjanak bükköst mindenütt, ne akarjanak különösen olyan területeken, amelyek értékesebb, inkább keresett fanemek tenyésztésére is alkalmasak s ne bocsátkozzanak talán száz évet is meghaladó számításokba. Tenyészszék a bükköt csupán a természetének megfelelőbb helyen s ne üldözzön senkit a tűzifa-szükség fantomja, ha mindjárt jogosultnak is látszanék a remény, hogy a kőszén növekvő drágulása folytán a bükknek majd szebb jövője lesz.*) Még az sem szükséges, miszerint jelenlegi egész elterjedésében fenntartassék, amint valószínű, hogy egy emberöltő múltán az általa ma benőtt területeknek csak kétharmadára fog visszaszoríttatni.

Ne törjünk pálczát a bükkös erdőgazdasági jelentősége felett! Hiszen a pénzügyi szempontokon kívül más is kiméletünkbe ajánlja. A bükkszálerdő az, amely más üzemalakoknál sokkalta jobban fenntartja, gyarapítja a talaj erejét és pedig nemcsak közvetlen közelben, hanem messzi, a maga tenyésztési körén kívül is. Ahol fenyőfélék foglalták el a helyét, ott a források meggyérültek, sőt egészen ki is apadtak. A bükköt a legkevesebb veszély fenyegeti s gyakorta — például füst- és tűzkár esetén — valószínűs gátat képez a más fanemeket könnyebben elpusztító veszedelmekkel szemben. E mellett az se kerülje ki figyelmünket, hogy az erdőnek egészségügyi és esztétikai jelentősége a *struggle for life* mai korszakában mindinkább emelkedik. Pedig a bükkerdő

*) Dánia csattanós példát szolgáltat a bükkfa magas értékelésére. Ott egyetlen bükkállabokat mesterséges uton tenyésztnek hektáronként 140 márka költséggel. Persze a faárak a miénkhez, vagy a németországiakhoz képest is aránytalanul magasabbak. Ezt az árkülönbséget azonban az olcsó természetes felújítás volna hivatva nálunk kiegyenlíteni.

a báj és a fenség érzetét költi fel bennünk s vajjon hol találhatnánk kedvesebb üdülést, mint a bükkös mélyárnyéku boltozata alatt.

Általános szempontjainak előrebocsátása után a bükkszálerdő kezelését tárgyalja Frömbling. Részletes utasításokat ad a felujtásról, a fiatalos ápolásáról, az előhasználatokról és a tultartásról. Vegyük ezeket sorra az ő előadása szerint.

A bükkös felujtását természetes és mesterséges uton eszközölhetjük. A bükkszálerdő tulajdonságai: a talaj sötét beárnyékolása, a humuszbőség és a talajüdeség fenntartása s végre, hogy a fiatal bükk az árnyéket jól türi, mind azt bizonyítják, hogy ez az üzemmód különösen alkalmas a természetes felujtásra. Talán még a jegenyefenyőnél is alkalmasabb. Azonban az említett tényezők közt az első kettő — a sötét beárnyékolás és a gazdag humusztakaró — nem tekinthető a felujtásra kedvezőnek, sőt lényeges akadályául szolgálnak. A felujtás előmunkálatának tehát éppen az lesz a feladata, hogy e kedvezőtlen tényezőket a cél érdekében megváltoztassa.

Zárt állabokban legnagyobb nehézséget a nyers televényföld okoz. Még az előfordul, hogy sötét beárnyékolás mellett, ha ugyan minden más körülmény kedvező, életerős aljnövet keletkezzék, hogy ez az aljnövet éveken át fejlődésre képes maradjon, de azt soha sem tapasztalhatjuk, hogy érintetlen nyers humusztakarón hasonló tenyészet létesüljön. Kézenfekvő dolog, miszerint vastag nyers televényrétegek már azért is akadályozzák a felujulást, mert elszigetelőként hatnak, amennyiben az aljnövet gyökereit az ásványi talajba behatolni nem engedik, de ugyanakkor a fiatal növény táplálására és fenntartására sem képesek. Minél magasabb az alomtakaró, annál gyorsabban pusztulnak el rajta a gyöngö csemeték. De a talaj e fizikai sajátsága mellett a bajnak mélyebben fekvő forrása a televény vegytani alkata. Közismert dolog, hogy a televény felbomlása közben különféle savak keletkeznek, amelyek annál nagyobb mennyiségben termelődnek, minél kiadósabb és állandóbb a lombhullás és minél hatásosabban áll ellen a lombkorona záródása a felbomlást siettető tényezőknek. Ezek a televénysavak nem nagyon mélyen hatolnak

be a talajba s főként a televény anyagának felső, sötétebb rétegeiben észlelhetők. Ha a bükk serdültebb korában mélyebbről szívja fel táplálékát, a talaj dús, öreg állabokban keletkező savtartalma tenyészetére nem hat zavarólag. Azonban annál menthetlenebbül áldozatul esik e veszélynek az első években, mikor a kis növény gyökérverése és táplálkozása csak a savtartalmas felsőbb rétegekre szorítkozik. Számos tény és jelenség igazolja azt a nézetet, miszerint éppen a televénysavak gátolják a kellőleg elő nem készített vágások felululását.

Azonban ne gondoljuk, hogy a talajnak mesterséges előkészítése, már amennyire azt a bükknél a pénzügyi szempont megengedi, a hibát kiküszöbölné.

A kapás csak akkor segítene a bajon, ha a savas talajréteget olyan mélyre forgathatná le, hogy az aljnövetnek csupán tiszta ásványi talaj állana rendelkezésére. De hát a vágásnak ilyen alapos megmunkálása annyira költséges, hogy a bükkszálerdő felujításánál, legalább általánosan, tekintetbe sem jöhet. Ha pedig ezt a módszert felületesen vagy pásztánként alkalmazzuk, a hátrányokat nem fogja eltüntetni. Következésképp valami más mód után kell néznünk. Ez a módszer: *a természetes előkészítés.*

Daczára kezdetben mélyreható gyökerének, a fiatal bükk sokkal többet szenved a muló hőségtől és kisebb szárazságtól is, mint bármely más fanem. De csak televénysavas, nem pedig tiszta ásványi talajon. Egy pár forró nyári nap elégséges arra, hogy a fiatal bükkösben érzékeny kárt tegyen, mialatt más fanemek, mint a lúcz, a nyír csemetéi ugyanazon a helyen még egészségesek maradnak. Persze itt nem abszolút, csak viszonylagos nedvesség-hiányról van szó, ami mellett még a televénysav erősen telített állapotban juthat a bükk gyökereihez. Idős tölgy és erdei fenyő állabokban a bükk felululása csaknem mindig jól sikerül. Itt ugyanis nem gyarapodik fel a nyers televény. A meleg és a fény különféle gyomok erélyes támogatása mellett az alom gyors felbomlását idézik elő és szelid televénynyé változtatják azt át.

A bükkfiatalos pusztulása lassankint, körülbelül három évi időközben megy végbe s nem is egyenletesen, hanem foltonként, amint a kedvező vagy az ártalmas tényezők többé-kevésbé hozzáférkőzhetnek. Ilyenek: a savmenyiség, a talaj nedvességi foka,

csapadékok, beárnyékolás, napfény és a kipárolgás. Minél kevésbé haladt előre a vágás az előszitő időszakban, minél szárazabb az időjárás, minél inkább hajlandó a talaj a kiszáradásra s végre minél kisebb a beárnyalás, annál erősebben érezhető a televénysavak befolyása. Egyenletesen nedves tenyészeti időszakok, állandó talajüdeség és kellő beárnyékolás az aljnöveget még kellőleg elő nem készített vágásokban is fenntarthatják néhány évig.

Ha valaki azt az ellenvetést tenné, hogy a bomlási termékek nem árthatnak inkább a fiatal bükknek, mint más egyéb, hasonló koru fanemnek, hiszen idősebb korában e termékek nélkül el nem lehet, úgy erre csak egy általános tapasztalati elvvel felelhetünk, miszerint nem mindig hasznos az a táplálék az ifju szervezetnek, amely érettebb korban nélkülözhetetlen. S legyen bár e jelenség magyarázata és felderítése a talajismének fenntartva, a televény káros befolyását a gyakorlati szakember határozottan észleli.

Ha a felsorolt tényeket figyelembe vesszük, úgy arra az eredményre jutunk, hogy a bükk felujtása legsikeresebb az aljnövetnek az öreg állab alól való fokozatos, lassankénti felszabadítása által. Amint a beárnyékolás szűkebb térre szorul, a televénytakaró is mindinkább tűnedezik; a lombohullás gyérebb, a bomlási folyamat gyorsul. De hangsúlyozni kívánjuk, hogy a vágással fokoként, lassan szabad csak előrehaladni. Mert szent igaz, hogy a televényt leghamarabb eltüntethetnők tarvágás segítségével, ámde így egy hiba kiküszöbölése árán számos másat hoznánk a felujtandó területre. A rohamos letarolás ugyanis azzal a veszedelemmel jár, hogy nyomában a nyers televény elfuvódik, kilugoztatik, kiszárad. A kopasz talaj megkeményszik, üdesége csökken, minél a felujulásra kedvezőtlenebb állapot nem is képzelhető. Ilyen elvadult talajon a zuzmó és a moha kap lábra, majd gyomnövények s csak évek múltán, ha a szélekről lassanként különböző füvek nyomulnak a vágásba és megjavítják a talajt, lesz az képes magasabb tenyészet produkálására. Gyors, tömeges ritkítás csak a haszontalan gyomnak nyit tág kaput, ami végre magát a tenyésztendő fanemet, a bükköt fogja a saját birtokából kiszorítani.

A bükk-fiatalos veszedelmes ellensége egy rovar is: a *Strophosomus coryli*. Ez megrágja a fiatal fácskák héját s gyakran az

egész csemetét tönkreteszi. Ellene mással, mint a talaj jótékony beárnyalásával nem védekezhetünk. Ez pedig csak az általunk ajánlt előkészítési mód mellett lehetséges, de korántsem a tarvágásnál vagy a vágás hirtelen, a felfák nagy tömegére kiterjedő vezetésénél.

A fiatal bükk alig igényel valami televénytáplálékot, de ez az igénye a növekedő korrall fokozódik. A televény termelését azonban maga a faállomány eszközi lombhullás által. Ügyelnünk kell, hogy a serdültebb vagy öreg bükkszálerdőt ettől a becses tápszertől meg ne foszszuk. A faállomány elcsenevészesedése vagy a növekvés kimaradása volna ilyen oktalan eljárás következménye. Aki a bükkszálerdőre nézve az alomtakaró rendkívüli jelentőségét értékelni akarja, tekintsen csak olyan erdők széleire, ahol a szél az almot elsepri. Vagy nézzünk meg olyan erdőt, melyből szolgáalom révén az arra jogosultak az almot s ezzel a televénytakarót is elvihetik. Bizony még különben jó termőhelyen is csak a bükkszálerdő romjaira fogunk akadhatni. A talajban rejlő eme becses tőkének hosszú időre való fenntartása és czélszerű elosztása azonban megint csak a természetes, fokozatos felujítás mellett lehetséges. A savdús, vastag televénytakaró, mikor az előkészítő vágás azt a nap hő- és fényhatásához juttatja, lassan bomlásnak indul és a csemeték táplálására is alkalmas lesz, később aztán a serdültebb fiatalos megint savdús televényt termel, ami a bükknek e korban már a javára válik, sőt viruló tenyészetének egyik feltetele.

A természetes felujuláshoz a talajt nagymértékben előkészíti az aljnövényzet, mondjuk összefoglalóan: az *erdei gyom*, amely azt az állab első megritkításától fogva lassankint ellepi. Ezek a gyomok vagy károsak, vagy hasznosak aszerint, amint hátráltatják vagy elősegítik a felujulás folyamatát. Azt mondhatnók róluk, hogy biztos fokmérői a felujítás többé-kevésbé előrehaladott állapotának, mert ez az alsóbb növényzet a főállomány első megritkításától kezdve lassankint felburjánzik, bizonyos ideig vigan tenyész, míg végre a főfanem uralomra jutásával megint kipusztul. De ezen az utmutatáson kívül, mely a gyakorlati embert a tenyészet számos körülményére figyelmissé teszi, sok más haszna is van a nem kártékony erdei gyomnak. Elősegíti a nyers tele-

vény felbomlását és szelid televénynyé való átalakulását. Megakadályozza, hogy a talaj megkeményedjék; felfogja a csapadékot s mélyebb rétegekbe vezeti le. Eltakarja a felfákról lehulló makkot; a száraz alom lekötése által megakadályozza, hogy azt a szél szét-hordja. Megvédi továbbá a bevetényült helyeket a tavasz első, melengető, de csalárd napsugaraitól s így a korai csirázást megakadályozza. Hátrányosan legfeljebb abban a tekintetben hatna, hogy a párolgást és ezzel a föld kiszáradását mozditja elő, de még ez a kedvezőtlen befolyás is kiegyenlítődik, mivel a felfák lombornyóje a napsugarat és a szelet felfogja s így a kigőzölgést is nagyban csökkenti.

A természetes előkészítésen nyugszik az egész felujítás suly-pontja s csak az a tenyésztő szakember dicsekedhetik mester voltával, aki előkészítő vágásait hasznos erdei gyomokkal tudja egyidejűleg benőveszteni.

A természetes felujításnál mint ellenfelek lépnek fel a hasznos gyomokkal szemben a kártékonyak. E minőség megítélése attól a módtól függ, melylyel a gyomok a talajt ellepik s reá külön-féle hátrányos befolyást gyakorolnak. Általában felvehetjük, miszerint a magról szaporodó alsóbbrendű növényzet a hasznosok osztályához tartozik, míg a gyökérről sarjadzókat károsaknak tekinthetjük. Amazok mindig egyedül vagy bokorszerűen tenyésznek, a fiatal bükknek elegendő teret hagynak a gyökérveréshez, míg ezek a földet kiélik és a bevetényülést megakasztják. Ámbár az igazság kedvéért kimondhatjuk, hogy még a leghirhedtebb gyomfélék, maga az áfonya vagy a hanga sem teszik a talajt a tenyésztésre nézve olyan alkalmatlanná, mintha az teljesen pusztán marad, ha televénye mintegy elszenesedik vagy felső rétegében keményre szárad.

Az összes gyomnövényeket felsorolni, melyek helyi körülmények szerint a vágásokban lábrakapnak, szinte lehetetlenség. Legyen elég, ha tájékozásul a legfontosabbakra utalunk.

Szegény, inkább ásványi talajon a szittyók: *Luzula albida* és *pilosa* fordulnak elő, sokszor az *Oxalis acetosella* és az *Anemone nemorosa* kíséretében. Bár a televényes talaj aránytalanul kedvezőbb a gyomnövények tenyészetére, mindazonáltal kellő üdeségű ásványi összetételű földrétegeken is virulnak. Jobb termőhelyen a követ-

kező hasznos gyomokat láthatjuk: *Hepatica triloba*, *Galeobdolon luteum*, *Asperula odorata*, *Ajuga reptans*, *Viola silvatica* és *canina*, *Mercurialis perennis*, *Phegopterix dryopteris* továbbá a fűnemű: *Melica nutans* és *uniflora*, *Dactylis glomerata*, *Koeleria cristata*. Magasabb igényt emelnek a talajjal szemben az *Anemone ranunculoides*, *Adoxa moschatelina*, *Galium silvaticum*, *Dentaria bulbifera*, *Sanicula europaea*, *Impatiens nolitangere*, *Circaea lutetiana*, *Pulmonaria officinalis*, *Ranunculus auricomus* és *lanuginosus*, *Stellaria Holostea*, *Milium effusum*, *Aira caespitosa*. Előrehaladottabb előkészítő vágásokban a *Digitalis purpurea*, *Senecio silvaticus*, *Epilobium angustifolium*, *Atropa belladonna*, *Urtica dioica*, *Rubus idaeus* lépnek fel. Ezeket részint a káros, részint a hasznos gyomok közé sorozhatjuk, amennyiben a bükkcsemetést elnyomhatják, de viszont a talaj előkészítésére, saját könnyen felbomló alomjukkal a talaj megjavítására előnyösen hatnak. Határozottan a káros gyomok közé sorolandók az *Aira flexuosa*, *Agrestis vulgaris* és *stolonifera*, *Brachipodium pinnatum*, *Festuca ovina*, *glauca* és *duriuscula*, *Melica ciliata*, *Triticum repens*, *Holcus lanatus* és *mollis*, *Poa* [*nemoralis*, *Calamagrostis epigeios*. Még a kedves *Convallaria majalis* is e csoportba tartozik, amennyiben sűrű gyökérzetével alkalmatlanná teszi a földet a bükk megfogamzására. Hasonló bajt okoznak az *Aspidium filix mas* és *filix femina*, továbbá a *Pteris aquilina*. Legelőszőr kellett volna a károság szempontjából említeni a hangát és az áfonyát. Ahol ez a két gyom nagy tömegben lép fel, az erdőtenyésztőre a legterheesebb, költséges és mégis sokszor sikertelen vágástisztítás munkáját rója.

Az erdei gyomokban mintegy jóslatszerű kifejezésre jutnak mindazok a tényezők, melyek a felújítást befolyásolják. Minél könnyebben vagy nehezebben sikerül általuk az előkészítő vágásokban a talaj czélszerű benövesztése, maga a természetes felújítás is aszerint könnyű és biztos, vagy fáradságos és időrabló.

Folytatólagosan a *felújító vágások keresztülviteléről* beszél a szerző. Ezeknek az a tulajdonképpeni célja, amint már az előrebocsátottakból kiviláglik, hogy a zárt bükkállományokban a sikeres bevetényülést akadályozó körülményeket természetes uton úgy változtassa át, hogy azok az ujulatra nézve már kora ifjúságában előnyösek legyenek. Mellesleg fontos feladat az öreg állomány

minél gazdaságosabb kihasználása is. Mindkét célt úgy érhetjük el biztosan, ha a vágásokat elővigyázattal és lassan vezetjük.

A vágás eszközésére merev szabályokat felállítani nem lehet. Minden bükkös külön tanulmányi tárgy e tekintetben. Például a kiszedendő fák mennyiségét nem lehet tisztán a záródás szempontjából megállapítani. Az erdész inkább a talajt nézze, mint a lombzatot, mert csak amannak az állapotából tud helyes következtetést vonni a tenyészendő fiatalos jövőjére. Frömbling hát nem is ad doktrinárius utbaigazításokat, hanem egy-egy felvett eseten mutatja be a célszerű eljárást. Hogy gyakorlatias módszerét megismerjük, egy általa leirt példát lássunk itt egész terjedelmében.

A felujtandó állab tarka homokköves talajon, középhegységi vidéken terül el. Éjszaki és déli irányban a lapos hegyhát mérsékelt esést mutat. Általában mély, üde, homokos agyag a felsőbb talajréteg, kiszáradásra csak a déli lejtőn hajlandó. A termőhelyi jószág II—III., III. és IV. közt ingadozik, átlag tehát III-ra tehető. Néhány év előtt az állab nyugati oldalát egy határos luczfenyő-erdő letarolása által meggondolatlanul a szelek támadásainak nyitották meg. Az almot a szél elhordta onnan, minek következtében a külső pásztaban csúcsaszály észlelhető. Itt-ott a bükkös kellemetlen vendégei, az áfonya és az *Aira flexuosa* jelentkeznek.

Amennyiben a bükkös felujtását rögtön meg kell kezdeni, a tenyésztésre alkalmatlan nyugati pásztabat mindaddig kiméljük meg a vágástól, míg mögötte a fiatal ujjulat eléggé lábra nem kapott. Elhamarkodott, korai ritkítással vagy tarolással csak beljebb vinnők a pusztulást az erdő mélyébe. Amint magában értődik, az állomány belsejében levő, rossznövésű s így túlevelűekkel felujtandó részeket sem szabad addig érintenünk, míg az azokat körülzáró bükkös felujulása biztosítva nincs. Még magas állományokban is utat nyitnánk a pusztító szeleknek, ha az öreg erdőt foltonként kivágnók.

A vágásra érett, elegyetlen bükkös szabályosan záródott; talaját a nyers televény vastagon, egyenletesen fedi, benne semmi gyomnövény nem tenyészik. Az áterdőlést a régi, elavult módon eszközölték, mely a lombzáródást megszakítani nem engedte, úgy hogy a hasznofatermelés egészen a háttérbe szorult.

Törekvésünk odairányul, hogy az egész terjedelmes állapot lehetőleg egyidejűleg ujítsuk fel. A termőhelyi viszonyok azonban különbözők lévén, a vágás vezetését individualizálni szükséges.

A becslési kimutatás szerint a 110—120 éves állab jelenlegi tömegkészlete hektáronként 400 *tm*, de mivel az északi jobb termőhelyen a magassági növekedés nagyobb, a fatömeg-különbség más helyhez képest itt 100 *tm*, úgy hogy az egész állabra nézve hektáronként 350—450 *tm* közt ingadozik.

A vetővágásnál*) már több támpontja van a gazdának, míg az előkészítő vágást csak a talajjavítás igényei szerint kell vezetnie. Oly formán kell tehát a teljes lombzárlatot megbontani, hogy az így bejutó bőségesebb napfény a talajt serényebb tevékenységre ösztökélje. Természetesen a talaj előkészítése mellett a faállományt sem hagyhatjuk figyelmen kívül. A leggyatrább törzsek essenek először a fejszének áldozatul. Hasznójának alkalmas törzseket azonnal tegyünk szabaddá, hogy minél korábban és minél tovább legyenek kitéve az őket növelő fény behatásának. Hasonlóan kell eljárni a tultartásra kiszemelt fákkal is. Mivel pedig az átöröklésnél fogva jelentékenyen folyik be a fiatal nemzedék állapotára az anyafák minősége, már az előkészítő vágás befejeztéig oda kell törekednünk, hogy a tenyésztésre alkalmatlan egyedek eltávolítottassanak.

Az első vágás hatása a talajon abban nyilvánul, hogy az alom szorosabban hozzásimul és a felbomlási folyamat menete meggyorsul. Itt-ott a madársóska egy-egy példánya üti fel a fejét. Ha az erdei gyom nagyobb tömegekben jelentkeznek, úgy ez tulerős és gondatlan előkészítő vágásnak a jele volna.

Mikor állítsuk be a második vágást, általában milyen időközben következzenek a felujítás vágásai egymás után? Ha e kérdésre nem adna kielégítő feleletet a gyomszerű aljnövényzet, úgy a lombzáródás foka legyen utmutatónk. Ha az első vágás által a lombzáródásban okozott hézagok a koronák fejlődése folytán legalább félig pótolóttak, megérkezett a második ritkítás ideje. Átlag négy-öt évi időköznek kell az első vágás idejétől eltelni.

*) Frömling, amint látni fogjuk, ezt a nálunk szokásos szakkifejezést nem használja. Ő csak előkészítő *vágásokat* és végvágást ismer, illetőleg akar ismerni.

Tehát négy év múltán látunk a második vágáshoz, mely körülbelül éppen annyi fatömeget termelhet ki, mint az első. Nemsokára vigan kezd tenyészni a gyom és a dudva. A madársóskához a perjeszittyó (*Luzula albida*) társul. A nyers televény gyors felbomlásnak indul s szemmel láthatólag összeesik.

A harmadik és negyedik vágás megint négy-öt év elteltével következhetik be, de itt csinján kell bánni az öreg fák kiszedésével, hogy a vágást elvadulásnak, a gyomok felülkerekedésének ki ne tegyük. Itt jóval kisebbre szabjuk a kitermelendő fatömeget, körülbelül a második vágásból nyert fatömeg felére.

Az előre bocsátottak szerint a vágások eredménye az egyes termőhelyi osztályokon a következőképen alakul:

	IV.	III.	II.
	t e r m ő h e l y e n		
1. előkészítő vágásnál --- ---	40	60	80 töm. m.
2. " " --- ---	40	60	" "
3. " " --- ---	30	30	50 " "
4. " " --- ---	30	30	40 " "
összesen ---	140	180	250 töm. m

Ilyen előkészítéssel két nagy eredményt érünk el. A talajnak a tenyésztetre alkalmassá átváltozását és ennek közreműködésével egészséges, viruló aljnöveget biztosítását.

A felujtás előkészítése talajműveléssel. Ambár a bükk felujtásának természetes, olcsó vágáselőkészítéssel kell alapulni, fordulhatnak elő esetek, mikor a természet munkája szerfelett lassu vagy hatástalan, mikor tehát a mesterséges talajmegmunkálást kell igénybe venni. Talán hangoztatnunk sem kell, hogy csak kivételkép és a szükség mértékéig.

Ha például a szél az almot elfujta vagy széldöntés miatt hézagok támadnak a bükkösben, hol a gyom felburjánzanék, tanácsos lehetőleg az állapot azonnal — tekintet nélkül annak többi részére — mesterségesen felujtítani. Szegény, még a negyedik termőhelyi foknál is alacsonyabbra becsült területek, melyeken talán ismét bükköt kell tenyészteni, szintén e kivételes eljárás tárgyai közé sorolandók. A talajt régi alomszedési szolgálatom is megfoszthatta becses televénytakarójától. Ha az ilyen meg-

keményedett, kiszáradt, elsatnyult földet természetes úton akarnók megjavítani, nagyon sok időbe telnék, míg a felújításhoz hozzákezdhetnénk. Hasonló az eset, ha pusztító viharok a vágást az előkészítő idő tartama alatt megrontották, mikor az erdész kezéből az üzem további természetes vezetése kivételével s nincs egyéb hátra, mint a legközelebbi makktermés alkalmával ásóhoz, kapához nyulni. Ha hegyi pinyek vagy örvös galambok, különösen őszszel, nagy számmal lepik el a magtermő bükköst és a lehulló termés elfogyasztásával fenyegetnek, ajánlatos lesz a természet meghiusított vetése munkáját mesterségesen pótolni, illetőleg helyettesíteni.

A talaj mesterséges megmunkálását oly módon eszközöljük, hogy azzal a közvetlen célt biztosan elérjük s hogy pénzügyi tekintetben minél gazdaságosabban járjunk el. Bár be kell vallanunk, hogy ez nem könnyű feladat. Az ember azt gondolná, hogyha a bükköst maga a természet már egyedül is képes felújítani, akkor a tenyésztő minden közbejöttét és támogatását hálásan fogja ez a fanem fogadni. De nem egészen így áll a dolog. A bükkvágások minden felületesebb megmunkálása, amennyiben a természetes előkészítés volna helyettesítendő, nemhogy a természet kezére járna, hanem éppen ellene működik. Ha a fiatal bükk számára a természetes előkészítés meg nem teremtette a kellő feltételeket, mesterkedő felületesség sem teremti azt meg, sőt növeli a bajt. Mindenekelőtt csökkenti a talaj nedvességét, a szél és a nap gyors szárasztó hatása ellen való hathatós védelmet. Megszakítja a hajszálcsoveket, melyek mélyebb rétegekből szivott nedvvel pótolják a csapadék hiányát. Azért hát minden elnagyolt talajművelés elítélendő. Inkább kisebb területre szorítsuk és kivételképen alkalmazzuk a mesterséges megmunkálást, de aztán ez a munka tökéletes, alapos legyen.

Egészséges, televénysavmentes, mélyen felporhanyított ásvány talajon ver a fiatal bükk erős gyökeret. Hogy micsoda szerszámokkal érünk itt célt, az mindig a körülményektől függ. Ahol a kapa nem elég alkalmas, a mélyebbre hatoló ásót alkalmazzuk. Köves, sziklás helyen az irtóvas és csákány is nélkülözhetetlen. Ha a pászánkénti megművelés nagyon drága volna, úgy kisebb-nagyobb foltokra kell csupán szorítkoznunk. Magában érhető,

hogy a kövek és a különféle gyökerek sem maradhatnak a talajban. Ahol meredek és napsütött lejtőkön a kiszáradás veszedelme fenyeget, ott kisebb elmélyített lapos felületeket vagy vízszintes bevágásokat készítsünk, hogy az esővíz meg a lehulló lomb fel fogassék.

Abból a tényből, miszerint a felületes talajmegmunkálás a természetes előkészítést egyáltalában nem helyettesítheti, nem szabad azt következtetni, hogy minden körülmények közt csak negatív hatása lehet. Sokszor elősegítheti, meggyorsíthatja a természetes előkészítés menetét. Már a nyers televénynek az ásványi talajjal való felületesebb összekeverése is hozzájárul az előbbinek felbomlásához. Azonkívül a csupasz földre lehulló makk több veszélynek van kitéve, amit vékony betakarással elháríthatunk és megelőzhetünk. A körülményekhez képest jó hasznát vehetjük ily módon is a kapának, erdei ekének, boronának. Ha bő makktermésünk van, akkor a bevetényülést nagyban előmozdíthatjuk az erdőbe hajtott sertécsordával is.

A bevetényülés, utóritkítás, végvágás. Teljes magtermés, azaz olyan, mely az erdő egész talaját egyenletesen ellátja makkal, csak minden hat-tíz évi időközben fordul elő. Féltermés már gyakoribb jelenség, míg egyes fák csaknem minden évben teremnek gyümölcsöt. Számos tényező fokozza vagy csökkenti a fák magtermő képességét. Szelid klíma, meleg fekvés, erőteljes talaj kedveznek neki, míg mindezek ellentéte ártalmára van. Sűrű egymásután következő teljes magtermés azonban nem tekinthető áldásnak, amennyiben a magfák kimerülnek s csak hosszú idő elteltével lesznek megint termőképeseek. Az ágvégek elszáradása jelzi e kimerülést s a döntött törzseken a vékony évgyűrűkből a teljes magtermés éveit meg lehet állapítani.

A bükk magérettsége nem csupán a kortól, hanem az éghajlattól, a termőhelytől és a neveléstől is függ. Például alacsony-növésű állományok lapos, napsütötte lejtőn, gyér állásban sokkal korábban magzanak, mint amelyek éppen ellenkező viszonyok közt fejlődtek. A magrügyek legnagyobb ellenségei a késői fagyok. Ezeken kívül az időjárás nem igen befolyásolja a termés megérését. Ha a három szigorú fagyosszent elmúlt, bizalommal nézhet a bükk-tenyésztő a jövőbe. Az *Orchestes fagi* a még zöld kupacot szurá-

sával megronthatja, de számbavehető kárt az egész termésben nem okoz.

Kevésbé kedvező helyzetben gyakran előfordulhat, hogy a kiadós magtermés soká várat magára. Ilyenkor nemcsak jogosult, de egyenesen ajánlatos, hogy a gazda mesterséges vetést alkalmazzon. Nem szabad a magvásárlástól huzódoznia, nehogy később a sokkal költségesebb talajmegtáplálásra szoruljon.

Megjegyzendő, hogy néha teljes magtermés sem hoz létre teljes bevetényülést, míg sokszor fél vagy ismétlődő szórványos termés is célhoz vezet. Minél sűrűbb az ujulat, annál jobb. Bár e nézetet a mai erdészszakmunkások nem osztja, pedig maga a természet tette a küzdelmet az élet egyik nagy tényezőjévé. Ne tartunk tehát a buján növő, sűrű fiatalostól, sőt legyünk rajta ilyenek a létrehozásán. Csak a növényegyedek nagy bőségéből fejlődhet ki az érettség idejére tökéletes faállomány, hiszen éppen a felesleg adja kézbe a nevelés eszközét, amennyiben lehetővé teszi a gondos, célszerű kiválogatást. Aki felujítás közben a maggal vagy a csemetével fősvénykedik, az értéktelenebb állabokat fog csak nevelni, a bükkszálerdőnél pedig a tűzifatermelést tolja akaratlanul is előtérbe.

Azután bármily ügyesen vezetjük is a bükk természetes felujítását, azzal mindig a talaj erejének némi csökkenése jár. Nem közömbös tehát, hogy ezt az erővesztést korán vagy később pótoljuk-e? Sűrű csemetés pedig e tekintetben hamarabb célhoz vezet, mint a ritka. Hogy az előbbi korai áterdőlést tesz lehetőségessé s nagyobb előhasználati jövedelmet nyújt, minden különös bizonyítás mellett is nyilvánvaló. Szóval fontos okok javallják, hogy a bükktenyésztő minél sűrűbb fiatalost létessítsen.

A bevégzett előkészítés az ujulatnak megfelelő beárnyalást és talajállapotot nyújt, úgy, hogy a magtermés bekövetkezése után azonnal ritkítani nem igen szükséges. De helyenkint erre is rákerülhet a sor. Frömbling szerint nincsen ugynevezett „vetővágás“, mert — amint mondja — az egész felujítási folyamat alatt nincs olyan állapot, melyet e fogalommal jelölhetnénk. Ő csak előkészítő vágásokat és utóritkítást ismer. Ha tehát minden lehető megtettünk az alapos előkészítésre s ha a magtermés beköszönt, akkor a legközelebbi években semmi dolga sem akad

a tenyésztőnek. Várja meg türelemmel a bevetényülés sikerét. A fiatal bükk árnytűrő fanem, e tekintetben kevés más fanem mulja felül. E tulajdonságát a talajüdeség csak előmozdítja, úgy hogy a neki való földben a legsötétebb árnyékot is elviseli. Az utóritkításra nézve tehát szerzünk azt ajánlja, hogy „ne korán és ne nagyon gyakran“ történjék. Ne vágjunk elébe a növekvő fény-szükségletnek, hanem várjuk be annak az elkövetkezését.

Egyébként a fiatal bükköst fenyegető többi veszély is óvatosságra int a ritkítás beálltát, ismétlését és mértéket illetően. Ilyenek a *Phytophthora omnivora*, a kései fagy, az egérrágás. Ezek ellen leghathatósabban a talaj sötét beárnyalásával védekezhetünk. A lombkorona meggátolja a hőkisugárzást, nem kedvez a fügyomok elterjedésének, melyek ha buján tenyésznek, az egerek szaporodására előnyös feltételeket teremtenek. 6—7 év eltelte előtt ne ritkítsunk, akkor is csak gyengén. Az aljnövet 4—5 évi idő alatt fejlődik csak annyira, hogy a késő fagyok által netalán megroncsolt szerveit helyreállíthassa. Kedvezőtlen talajviszonyok is megokoltá tehetik a halogatott ritkítást. Rossz talajon a beárnyalás és a talaj befedése az alom által kétszeresen szükséges s e tekintetben az anyafák mellett már a fiatalosnak is ki kell venni a maga részét a talajvédelem munkájából. Azért megtörténhetik, hogy a nagyobb kár elkerülése céljából inkább az ujulat gyorsabb fejlődését kockáztatjuk, semmint hogy az erősebb árnyékolást megszüntessük. Végre még egy más körülmény is erélyesen szót emel a lassú, lépésről-lépésre vezetett ritkítás mellett. Mint minden növény, úgy a fiatal bükk is a mindenkori viszonyokhoz alkalmazkodik s minden egyes külső változás a szervezetében végbemenő belső változással van egybekötve. Ezek a változások zavarólag hatnak a szervezetre, sőt ha abban nincs elég erő és alkalmazkodási képesség, válságossá is lehetnek. Gyorsan egymás után következő ritkítások hátrányosan hatnak a fiatal fákra. A magfák minden egyes gyéritése után azt tapasztalhatjuk, hogy az ujulat üdesége szemlátomást hanyatlik. Tehát az utóritkítás menete semmiesetre se legyen gyorsabb, mint amennyi idő alatt az aljnövet a nagyobb fényhez alkalmazkodni képes. Ha az előrebocsátottakat zsinórmértékül veszszük, úgy a bevetényülés után az első utóritkítás öt évre, a többi pedig a vágás

teljes kitakarításáig egyenlő időközökben, úgy három- négy évenként történjék.

Általában felállíthatjuk azt a szabályt, hogy a végvágás addig be nem fejezhető, míg az ujutat legalább egy méternyi magasságot el nem ért. Mindig képezze megfontolás tárgyát, hogy nem többet nyerünk-e az anyafák gyarapodásában, mint amennyit a fiatalos növekvése az árnyék miatt veszít?

Sokkal nagyobbban szokott feltűnni az a pusztítás, mint amilyen tényleg, mit a magfák döntésével és feldolgozásával a fiatalosban okoznak. Néhány év alatt az ilyen kár teljesen eltűnik. Természetes, hogy az erős galyazatu, terebélyes fákat, vagy olyanokat, amelyek a fiatalos belsejében, az utaktól messzi állanak, legelőször kell dönteni. Az utóvágások tartama, ha különös, végletszerű eseteket nem veszünk számításba, a teljes kitakarításig 10—15 évre tehető. Ugyanannyi, mint az előkészítési idő. Az egész felújítási munkálat tehát 20—30 évre terjed, amit azonban lényegesen megkurtíthatunk, ha az áterdőlés idején és erélyesen történik meg.

Az előzetes ujutat kezelése. A felújításnál azokat a fiatal faegyedeket vagy facsoportokat, melyek a felújítás tulajdonképeni megindítása előtt már megtelepültek, a fiatalos zömét tehát korra vagy fejlettségre nézve felülmulják, előzetes ujutatnak nevezzük. Ez annál nagyobb számban jelentkezik, minél lassabban halad a felújítás. Ügyetlen vágásvezetés rendes következménye ez, de gyakran oly körülmények is közrejátszhatnak, melyeket a leggyakorlottabb erdőtenyésztő sem tud legyőzni. Hosszu évek során csak egyszer s csak szórványosan jelentkező magtermés ilyen előzetes ujutatot szokott létrehozni, valamint az anyaállabban a széldöntés okozta hézagokon is ily facsoportok burjánzanak fel.

Egyenkint álló, elszórt idősebb csemete mindig kellemetlen vendég a bükkösben, nemkülönben minden olyan kisebb terjedelmű facsoport is, melynek tagjai egymástól távol állanak, egymás fejlődésére be nem folynak.

Szélteréses foltokon a csoportosan jelentkező fiatalos azonban a gazdaságra nagyon hasznos lehet, amennyiben megvédi a talajt a kiszáradás, az elvadulás veszélyeitől. De e jótékony hatásnak az az előfeltétele, hogy a fiatalost gondosan neveljék. Az idős

fa beárnyalása és nyomása alatt elkényszeredett facsoportok nem tudnak kellő módon fejlődni s csakhamar pusztulásnak indulnak. Ilyenkor céltudatos ritkítással segíthetünk. Ha ily csoportok egymáshoz közel állanak, úgy a köztük levő tért tanácsos minél előbb beerdősíteni, mikor persze nem mindig várhatunk a legközelebbi természetes bevetényülésig. (Befejezés következik.)

Akácztetés vizmosások oldalain.

Irta: Pászthy Ferencz.

A kopárok és vizmosások erdősítése oly nehézségekkel jár s a lépten-nyomon felmerülő akadályok anynyira változatosak, hogy az ezek beerdősítésével foglalkozó erdészek és erdőgazdáknak valóságos ezermestereknek kell lenniök, hogy a legkülönbözőbb viszonyok között sikert mutathassanak fel.

A legnehezebb feladatok egyikét képezi a meredek oldal-falakkal bíró vizmosások erdősítése. A fenekek felerdősítése elég könnyen megy, ha ugyan a csemetéket az ár a kiültetés után rövidesen el nem mossa; nehéz azonban eredményt elérni a 40—60°-os lejtten bíró oldal-falaknál, pedig vannak 40—50 *m* mélységű vizmosások is, amelyeknek oldal-falai felső felükben igen gyakran 90°-nyi lejtten bírnak.

Általános elveket az ilyen jellegű vizmosások erdősítésénél nem lehet felállítani, mert a helyi viszonyok határozzák meg az erdősítés módját és az erdőtiszt leleményességétől függ legtöbbször a feladat sikeres megoldása. Ezeket az itt is, ott is alkalmazott mesterfogásokat meg kellene örökíteni az erdészeti folyóiratok hasábjain, ha még oly csekélyeknek látszanak is, hogy a gyakorlat embere adott viszonyok között alkalmazhassa azokat.

Kisküküllő vármegyének Tatárlaka nevű községében láttam egy vizmosást beerdősíteni a többi ott divó erdősítési módoktól eltérő módon s minthogy az eredmény rendkívül meglepett, szükségesnek tartom azt röviden leírni, hogy szaktársaim kíséreljék meg hasonló esetekben. Szóban levő vizmosás alközete pala, talaja kavicssal kevert agyagos homok vagy homokos agyag

aszerint, amint az egyes rétegeket alkotó talajnemek közül a homok vagy az agyag fordul elő nagyobb mennyiségben, az oldalfalak 10—15 *m* magasak, lejtjük 40—60°. Az ilyen természetű vizmosásokat egyedül akáczczal lehet sikeresen erdősíteni, mert ez a fanem fejleszt aránylag rövid idő alatt erős szálakból álló, gyorsan terjedő hálószerkezethez hasonló gyökérzetet, amely a laza szerkezetű talajt megköti. Azon erdősítési mód volna tehát jelen esetben legelőnyösebb, amelynél a csemeték a legrövidebb idő alatt kifejlesztik hálószerkezetű gyökérzetüket. Általában egy vagy kétéves akáczfacsemetéket szoktak a vizmosások meredek falainak erdősítésénél használni, elültetve azt több-kevesebb gondal megásott gödröcskébe. Sokan különösen palás talajszerkezetnél a gyökérzet függélyes elhelyezésénél jobbnak tartják a gyökérzet szintes elhelyezését abban a véleményben, hogy így a gyökérzet könnyebben hatol az egyes rétegek közé. Ismeretes, hogy akácscsemetéket nem lehet ép gyökérzettel kiszedni, minden egyes csemetének többé-kevésbé megsérül a gyökere és főleg a hajszálgyökerek nagyrészt a csemetekert talajában maradnak olyannyira, hogy csemetekertjeinkben a kiszedett akác csemeték sornyomán újból csemetéket lehet nevelni minden további magvetés nélkül. Megfigyeléseim alapján állítom, hogy a kiültetésre szánt akáczcsemeték a kiszedéstől az elültetésig hajszálgyökérzetüknek 50—80%-át elveszítik és csak nagy visszacszerző képességüknek köszönhető, hogy rendszerint életben maradnak, hacsak rendkívüli szárazság vagy külső erőszakos behatások meg nem akadályozzák őket a gyökérzet kifejlesztésében. Ezekből látható, hogy az ültetéssel való erdősítési mód ily esetben nem a legszerencsésebb választás s innen van az, hogy csak kissé kedvezőtlen körülmények között, főleg gyenge visszacszerző képességgel bíró fanemeinknél oly kicsiny az eredmény.

Minden növény csemetéje mindig előbb gyökérzetét fejleszti ki s csak akkor fog a lombok s legvégül a törzs felépítéséhez. Biztosítja tehát magának a lét feltételeit és csak azután épít. Feltétlenül a vetést kellene tehát az erdősítés módjául elfogadni, ha meg volnának azon kedvező előfeltételek, amelyek a magvetés sikeréhez megkivántatnak. Jó mag, sok mag, a mag kicsírázásához és gyökérfejlesztéséhez szükséges talaj és a nyugalom.

A természetnek sok magja van, mely között jó is akad; be is vetné az egész föld kerektségét, ha a megfelelő talaj és a nyugalom meg volna. Az erdész dolga nehezebb, magja kevés van; a természet magkészletéhez viszonyítva elenyészően csekély, mert a beszerzés drága, a talaj és a nyugalom, különösen a kopárok és vízmosásoknál, bátran mondhatjuk, hogy egyáltalában nincs meg. Ha a mag mellé a két utóbbi tényezőt meg tudjuk szerezni, úgy a kopárok és vízmosások felerdősítésének nehéz kérdését megoldottuk. Teljvetésről tehát szó sem lehet, mert ha talaj volna is, nincs nyugalom; a magvat, vagy ha sikerült kikelnie, a csemetécskét, még mielőtt gyökeret verhetett volna, elviszi a talajjal együtt a vízár.

A tatárlakai erdősítésnél helyesen oldották meg a kérdést; sikerült a talajt és a gyökérfejlesztéshez szükséges nyugalmat biztosítani, a többit már elvégzik a csemeték maguk.

A vízmosások megkötéséhez előírt rőzséből készült hosszgátak lettek felhasználva védbástyákkul.

A hosszgátak létesítése rendkívüli nehézséggel jár, főleg ahol legszükségesebb, a meredek falu részleteknél fáradságot és költséget nem szabad kimélni, mert helyesebb, ha a munkát egyszer elvégezzük alaposan, mint ha tizszer is vissza kell térnünk egy és ugyanazon helyre és még akkor sincs eredmény, amint ezt oly sok esetben látjuk. Tatárlakán is nagy fáradsággal járt ez, a gátzövekek beverése s még inkább a rőzsefonás a munkás részére szükséges támpont hiányában nehezen ment.*) A gátfonások 45—60° szöveget képeztek a meredek fallal és a föld úgy lett rákaparva és részben ráhordva a gátfonások aljára és ebbe mint az ágyás hornyaiba vetették az akáczmagot. Augusztus második felében tekintetem meg a tatárlakai erdősítést; augusztus 16. és 20-án nagy vihar és felhőszakadás vonult át a vidéken. Amint a vízmosás torkához értünk, alig birtam tovább menni a lesodort rőzsehalmaztól, és mégis legnagyobb bámulatunkra azt láttuk, hogy igen sok helyen ott is, ahol a gátat a felhőszakadás leszakította, a csemetesor ott maradt.

*) Vízmosások meredek falainak erdősítésénél a munkások czélszerűen használhatnak a lejtire fektetett létrákat. Szerk.

A tavaszi magvetés, amint az az ákácznál rendszeren történni szokott, igen egyenlőtlenül kelt ki. Egy része, amely a vetés után azonnal kikelt, 50—70 *cm* magas volt, míg más része, amely csak a június végén bekövetkezett esőzések után kelt ki, alig volt 15—20 *cm* magas és mégis ellenállott a zápor sodró erejének. Ez magyarázatát csak abban lelheti, hogy az a 6—15 hét elegendő volt arra, hogy a gátfonás mögé, tehát nyugalmas helyre vetett magból kelt csemeték semmi által sem zavartatva, kifejlesszék gyökérzetüket, amelyek egymásba fonódva, egyesült erővel ellen tudtak állani a zápornak, holott az addig nekik védelmet nyújtó gátfonást elmosta a rohanó vizár; pedig első-sorban kétségtelenül a csemetesort érte a zápor ereje! Az itt leírt tényekre támaszkodva, jövőt jósolok a hossz-gátfonások mögé, magvetéssel való erdősítésnek, vizmosások meredek falainak erdősítésénél. Ajánlottam is ezt az eljárást a Szászsebes város területén levő vizmosások erdősítésére, melyek messzire vereslő oldalfalaikkal, amint azt a tárgyaláson résztvevő polgármester mondotta, a város szomorú különlegességét képezik. Egyelőre csak a lámkeréki szőlőnél levő kisebb terjedelmű vizmosás erdősítését vette Szász hely városa tervbe s ha ez sikerül, akkor kerül a sor az ág. ev. egyház tulajdonát képező Vörös-hegy nevű nagy vizmosásra.

Fáradságos munka, de sikert ígér s amint a város fiatal polgármestere mondotta, a Vörös-hegy vizmosás nagyon költséges megkötési munkálataihoz csak akkor mernek hozzáfogni, ha látni fogják, hogy a kisebb vizmosás erdősítése sikerült; mert erdősítés nélkül a vizmosások megkötésére fordított költség kidobott pénz.

Toroczkószentgyörgyön láttam, hogy a kulturmérnökség által nagy költséggel létesített kőgátat a már említett augusztusi felhőszakadás elszakította és a több métermázsás alapköveket is lesodorta az alantfekvő rétekre. A kulturmérnök a szemrehányásnak bizonyos árnyalatával hangjában mutatta a pusztulást, hogy mind e munka és költség nem lett volna hiába, ha a gátolási munkákkal egyidejűleg történik az erdősítés, még pedig sikeres, gondosan teljesített erdősítés.

Figyelemmel kell tehát tanulmányoznunk a kopárok és viz-

mosások erdősítésének kérdését és gonddal és idejében alkalmazni a sikeresnek mutatózó erdősítési módokat, mert mint a fentiekből látszik, a vizmosások költséges és fáradságos munkálataánál a súlypont az illetékes tényezők megegyező nyilatkozata szerint az erdész munkáján nyugszik.

FAKERESKEDELEM.

Faeladási eredmények: *Késmárk* város *fenyőfáját* Glesinger S. vette meg m. hó 23-án köbméterenkint 9·70 K-val. *A bustyaházai erdőhivatal* 1907. és 1908. évekről visszamaradt fenyőtutajfájára, amelyre az árverés az u. n. tiszai szokványárák 90, illetőleg 95⁰/₀-a mint kikiáltási ár mellett volt kiírva, a m. hó 31-én tartott árverésen 6 ajánlat érkezett be. A legmagasabb ajánlat a kikiáltási áron felül 17·2⁰/₀-ot ígér.

Turcz község 1935 K-ra becsült tölgyfája 2625 K-ért kelt el.

Az *Ogradinai* m. kir. erdőgondnokságban (orsovai erdőhivatal) 57 kat. hold bükkfaállományáért a kikiáltási árat, holdankint 205·08 K-t ajánlotta meg a beocsini cementgyár.

Több más faárverés eredménytelen maradt, így a liptóujvári kincstári fára vonatkozó is.

Bécsi faárak február hóban. A bécsi árutőzsdén f. évi február hóban a következő átlagárakat jegyezték Bécs vasuti állomásra vonatkoztatva:

1. Puha épületfa és fűrészrönkök m³-ként:

a) Luczfenyő	16—20 cm középátmérőjű	---	---	---	15—16 K
"	21—25 " "	---	---	---	16·5—19 "
"	26—30 " "	---	---	---	20—24 "
"	31—40 " "	---	---	---	25—29 "
"	41 cm-en felül	"	---	---	30— "
b) erdeifenyő	16—20 cm	"	---	---	13—15 "
"	21—25 " "	"	---	---	16—19 "
"	26—30 " "	"	---	---	20—24 "
"	31—35 " "	"	---	---	25—29 "
"	36—40 " "	"	---	---	30—32 "
"	41 cm-en felül	"	---	---	35— "

c) vörösfenyő	16—20 cm középátmérőjű	---	---	16—18 K
"	21—25 " "	---	---	19—22 "
"	26—30 " "	---	---	23—25 "
"	31—35 " "	---	---	26—30 "
"	36—40 " "	---	---	30—35 "
"	41 cm-en felül "	---	---	38— "

2. Kemény fűrészrönkök m³-kint:

a) Szlavoniai tölgy	25—30 cm középátmérőjű	---	---	50—55 K
"	" 31—40 " "	---	---	56—60 "
"	" 41—50 " "	---	---	61—70 "
"	" 51—60 " "	---	---	71—80 "
"	" 61 cm-en felül "	---	---	81—90 "

Más eredetű tölgy köbméterenként 20 K-val olcsóbb volt.

b) bükkfa	31—40 cm középátmérőjű	---	---	18—20 K
"	41—50 " "	---	---	21—25 "
"	51 cm-en felül "	---	---	26—30 "
c) jávorfa	20—30 cm	"	---	20—25 "
"	31—40 " "	"	---	26—30 "
"	41—50 " "	"	---	31—40 "
"	51 cm-en felül "	"	---	41—50 "
d) kőrisfa	20—30 cm	"	---	20—30 "
"	31—40 " "	"	---	31—35 "
"	41 cm-en felül "	"	---	40—50 "
e) égerfa	20—30 cm	"	---	15—20 "
"	31—40 " "	"	---	21—25 "
"	41 cm-en felül "	"	---	26—30 "
f) hársfa	20—30 cm	"	---	14—18 "
"	31—40 " "	"	---	19—25 "
"	41—50 " "	"	---	26—30 "
g) diófa	30—40 " "	"	---	30—40 "
"	41—50 " "	"	---	41—45 "
"	51—60 " "	"	---	46—50 "
"	61 cm-en felül "	"	---	51—60 "
h) szilfa	30—40 cm	"	---	20—25 "
"	41—50 " "	"	---	26—30 "
"	51 cm-en felül "	"	---	31—40 "
i) gyertyánfa	20—30 cm	"	---	18—22 "
"	31—40 " "	"	---	23—30 "
"	41 cm-en felül "	"	---	31—35 "
k) ákácza	15—20 cm	"	---	15—20 "
"	21—30 " "	"	---	21—25 "
"	31—40 " "	"	---	26—30 "
"	41 cm-en felül "	"	---	35— "

l) nyár-ésfűzfa	20—30 cm középátmérőjű	12—15 K
"	31—40 " "	16—20 "
"	41—50 " "	21—25 "
"	51 cm-en felül "	26—30 "
1 ürm ³	cellulozefa 1·2 m hosszú, 16/26 cm felső átm.	10—12 "

3. Tüzifa 1 ürméter:

a) lucz- és jegenyefenyőhasáb	I. oszt.	11—11·5 K
"	" " II. "	9—11 "
"	" dorong	6—7·5 "
b) erdeifenyőhasáb	I. oszt.	9—10 "
"	" " II. "	8—9·5 "
"	" dorong	6—7·5 "
c) bükkhasáb	I. oszt. usztatott	9—10 "
"	I. " fuvarozott	10—12 "
"	II. " usztatott	8—9 "
"	II. " fuvarozott	9—11 "
"	" dorong "	8—9 "
d) műhasábfa	1·2 m h., 1 m ³ bükk	10—12 "
"	1·2 " " 1 " tölgy	10—14 "
"	1·2 " " 1 " gyertyán	11—15 "
"	1·2 " " 1 " jávor	12—16 "
"	1·2 " " 1 " akác	12—17 "

4. Puha fűrészáru 1 m³ luczfenyő:

6/7 mm	10—20 cm mérettel	56—65 K
10 "	10—20 " "	52—60 "
10 "	26— " "	60—65 "
12/13 "	10—20 " "	50—54 "
20 "	10—20 " "	46—52 "
40/46 "	20—25 " "	49—55 "
80 "	26— " "	54—60 "
50 "	állványpadló	36—40 "
léc		34—38 "

Kemény fűrészáru 1 m³:

szlavoniai tölgy	150—160 K
más eredetű tölgy	95—110 "
tölgyfriz széles	75—80 "
" keskeny	65—70 "
bükkfaanyag, nyers	46—52 "
" gőzölt	62—65 "
bükkfrizek, gesztmentesek, 1 m ³	46—60 "
jávor 2 m-en felüli hosszúságban	90—100 "
kőris 2 " "	85—100 "
dió 40/105 mm v. 1 m-en felüli hosszúságban	110—120 "
hárs 13/80 " " 2 " "	60—80 "

Kallina.

Felhívás erdőbirtokosainkhoz és fakereskedőinkhez. A m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága a következő levelet intézte az Országos Erdészeti Egyesület elnökségéhez:

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur arról értesül, hogy az amerikai kormány Sziciliának a földrengés által elpusztított vidékein nagyobb számú fabarakkot akar építeni, s hogy a svéd fatermelők rendkívül alacsony árajánlatokat nyújtottak be az olasz kormányhoz, s mindenképen igyekeznek a szállítást elnyerni.

Tisztelettel kérem a tekintetes elnökséget, sziveskedjék az egyesület érdeklődő tagjait sürgősen felhívni, hogy esetleges ajánlataikat ők is mielőbb közvetlenül az olasz kir. kormányhoz küldjék el *s annak megtörténtéről az alulírt igazgatóságot is értesítsék, hogy felsőbbségünk útján római cs. és kir. nagykövetségünk közbenjárása kieszközölhető legyen.*

Budapest, 1909 márczius 26.

Kovács Gyula

m. kir. udvari tanácsos, igazgató.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

HIRDETMÉNY.

A folyó évi *tavaszi* erdészeti államvizsgálat *május* hó 3-án s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Változás az Országos Erdészeti Egyesület személyzetében. Az Országos Erdészeti Egyesület eddigi segédtitkára, *Cserny Győző* kir. alerdőfelügyelő, amint t. olvasóink lapunk legutóbbi számából már értesültek, az állami szolgálatból saját kérelmére kiválván, az Országos Erdészeti Egyesületnél betöltött segédtitkári állásáról is lemondott. *Cserny Győző* 1900. évi július hó 1-ével lépett az egyesület szolgálatába mint pénztáros, majd 1904. jan. 1-ével az

ujjonnan szervezett segédtitkári állást foglalta el, amelyet azóta nagy ügybuzgalommal töltött be. Az egyesület igazgató-választmánya múlt hó 29-én tartott ülésén az egyesületi szolgálatból való távozását sajnálattal vette tudomásul. Helyének betöltése iránt még nem történt intézkedés.

A fenyőcsucok levágásának kérdéséhez. Török Aladár szaktársam „a IV-ed éves erdészeti főiskolai hallgatók 1908. évi tanulmányutjának leírása“ czimű és az „Erdészeti Lapok“ f. évi V-ik füzetében megjelent közleményében azon óhajtásának ad kifejezést, hogy jó volna tudományos alapon eldönteni előnyei és hátrányait azon eljárásnak, hogy a túlevelűek termelésénél a fa csucsat egy darabig rajta hagyják a törzsön.

Ezen kérdés felmerült előttem is, midőn egy nagyobb fenyőerdő kihasználásához fogtam és hogy tisztába jöjjenek vele, szakítva az általános szokással, a csucsat azonnal levágattam és a törzset rönkökre felvágattam. Az erdőkincstár ugyanezen völgyben dolgozik olyan módon, hogy a csucsat a termeléstől számított hat hétig rajta hagyja a törzsön és csak azután vágja le a csucsat és fűrészeli fel a szálfat rönkökre. Módomban volt ezen két eljárást két évig tanulmányozni és nem tudományos alapon a fa minőségére való tekintetből, hanem a termelés gyakorlati kivitelénél olyan szembetűnő előnyei vannak azon eljárásnak, hogy a csucs hat hétig a szálfan maradjon, miként jó magamnak is ezen eljárásra kellett visszatérnem a következő okoknál fogva.

Ha a döntés és kérgezés a rönktermeléssel egyidejűleg folyik, a termelt rönköt a munkás fakéreggel, galylyal, facsucscsal letakarja, ami a számbavételt nagyon megnehezíti és drágítja és sok rönk elkerüli a számbavevő figyelmét, sőt a gyűjtésnél és csusztatásnál ott is felejtődik. A munka ellenőrzése amugy is nehéz és hogy a rönk alsó része le van-e kérgezve, az ágcsonkok kellőleg letisztítva, arról csak úgy tudok meggyőződést szerezni, ha a rönköt megfordítom, ez pedig igen drága munka.

Ellenben ha a döntést és kérgezést a feldarabolás hat héttel követi, a munkás a törzset kiemeli, megtisztítja és a galy és hulladék tetejére fekteti és hogy megfordította és az alsó részt lekérgezte-e, azt a fa színe árulja el és így tetemesen könnyebb

az ellenőrzés, s mivel a munkásnak másodszor kell a vágás területen átmennie, minden hibát pótolhat, nevezetesen a fa beszáradása folytán kinőtt ágcsomkokat levágja, az esetleg lábbon felejtett törzseket ledönti stb., szóval a munka kivitele tökéletesebb, a számbavétel és ellenőrzés könnyebb és olcsóbb.

De a kiszáradás is tökéletesebb, mert így a fa nagyjából a galy tetején fekszik, minden oldalról éri a levegő és a későbbi fordítás által a már jól megszikkadt felület jutott le és a nedvebb rész van felül.

Végül még egy fontos előnyt kell megemlítenem, t. i. a frissen kérgezett fát oly sűrűn lepi el a sötét színű penészgomba, hogy a számozó-kalapáccsal vert szám nem feltűnő, miért is a számozás előtt hajkolni kell a rönköt, míg ellenben ha már szikkadt rönk alsó részét kérgezik, a penészgomba nem lép fel és a fehér fára ütött szám messziről feltűnik. Nem hinném, hogy ezen sok gyakorlati előnyt részben is tudná a fa minőségénél esetleg mutatkozó előny ellensúlyozni.*)

Fábry Alajos.

Állami erdők vásárlása Észak-Amerikában. Az Egyesült-Államok törvényhozása elhatározta, hogy az Appalachian-hegység déli lejtőin, Maryland, Virginia, Carolina, Habanna, Kentucky, Tennessee, valamint New-Hampshire és Maine államokban levő erdőségek közül többeket államtulajdonul megszerez, hogy ezáltal az Egyesült-Államok részére a távoli jövőben szükséges faanyagot biztosítsa. A törvényhozás e célra egyelőre 5 millió dollárt szavazott meg. Tekintettel azon nagy pusztításra, melyet a rablógazdaság és az erdőtüzek az északamerikai erdőségekben végeznek, a kormány intézkedését mindenkinek, aki az Egyesült-Államok jövőjére is gondol, örömmel kellett volna fogadni, de ez nem történt meg. Sajnos, a praktikus amerikaiaknak nincsen érzékük a jövőt szolgáló, konzervatív erdőgazdaság iránt. (Fr. L.)

Nemzetközi vadászati kiállítás. A bécsben 1910-re tervezett nemzetközi vadászati kiállítás ügyében, melynek védnökségét Ő felsége a király elvállalta, m. hó 30-án a földművelésügyi minisztériumban értekezlet volt *Ottlik* Iván államtitkár elnöklése alatt, amelyen a

*) Kívánatos volna, ha e kérdésnek tisztázására minél többen közölnék tapasztalataikat és esetleges kísérleteiket.

kiállítás rendezőbizottsága megalakított. A bizottság teljes névjegyzéke még nem állván rendelkezésünkre, azt később közöljük.

A vadászvizsla. Gyakorlati utmutató a vizslaneveléshez, tanításhoz, használathoz és gyógykezeléshez. Irta *Stark Dezső* urad. főerdész. III. bővített kiadás 10 képpel. Ára 2 K.

A czimben jelzett könyv használhatóságát és szükségességet eléggé bizonyítja, hogy immár rövid idő alatt harmadik kiadását éri el. A mű ismerteti a különféle vizslafajokat s azokat jól sikerült képekben is bemutatja. Azután részletesen tárgyalja a vizsla ételmezését, tanítását és használatát, egészségének ápolását és gyógykezelését.

Kapható a szerzőnél (Drávatamási, Somogy m.).

1500 éves tölgyfa. Radzivil herceg Antoninban (Németország) levő parkjában látható a legkorosabb tölgyfák egyike, melynek kora állítólag 1500 esztendő, kerülete pedig 7 méter. Ezen tölgyfa szállítására, amint köbözés útján konstatálták, két darab, legalább 600 métermázsa horderejű waggonra volna szükség. *Fr. L.*

Halálozás. *Mjazovszky Károly* ny. m. k. erdőmester, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja f. hó 3-án, életének 73. évében Kolozsvárt elhunyt. Béke hamvaira!

ajtóhiba. Az „Erdészeti Lapok“ legutóbbi füzetének 389. oldalán, felülről a 9. sorban „helyreigazításaink“ helyett „helyreigazításainak“ olvasandó.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Shmilliar Károly okleveles erdész mint erdőellenőr herceg Pálffy Miklós malaczkai uradalmának szolgálatába lépett. Ugyanott *Jenikovszky* Lipót, *Veláncsics* István és *Prohászka* Mátyás erdészek főerdészszé léptek elő.

*

Tanka Sándor okleveles erdész, aki eddig gróf Fesztetics Tasziló készthelyi erdőhivatalánál szolgált, a besztercebányai püspökség barsberzenzei erdőgondnokságához erdőgondnoknak neveztetett ki.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

KÖRRENDELET.

A magyarországi és a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő m. kir. erdőigazgatóságoknak, főerdőhivataloknak és erdőhivataloknak; a kir. erdőfelügyelőségeknek; a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnak; valamennyi m. kir. állami erdőhivatalnak; a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektorának; a központi erdészeti kísérleti állomásnak; a négy m. kir. erdőőri szakiskolának; a székelyföldi és a hegyvideki miniszteri kirendeltségnek; a déliblati kincstári birtok kezelőségének.

1740. eln. I/A. 3. 1909. sz. Földmiv. min. A vezetésem alatt levő földmivelésügyi minisztérium ügykörében alkalmazott állami erdőtiszteknek fokozatosan egy közös összesített rangsorozati létszámba foglalása tárgyában ugyanezen ügyszám alatt egyidejűleg kiadott körrendeletemet azzal az utasítással küldöm meg, hogy a körrendeletet az ott alkalmazott valamennyi érdekelt tisztviselővel egész terjedelmében közölje, még pedig annak megemlítésével, hogy mivel azt az időpontot, amelytől kezdve az átmenetileg fenntartott külön létszámokból magasabb fizetési osztályba kinevezett tisztviselők már szintén az összesített közös létszámba lesznek besorozandók, körrendeletem 3. pontjában a folyamatba tett létszámrendezésre való tekintettel ennek teljes befejeztéig elodáztam; ehhez képest azokat a tisztviselőket, akik a külön létszámokból az 1908. év folyamán a IX. vagy ennél magasabb fizetési osztályba már az egyesített létszámba való besorozással nevezettek ki, a saját szolgálati ágazatuknak átmenetileg fenntartott külön létszámába visszazsoroztattam.

Budapest, 1909 február 24.

Darányi s. k.

II.

KÖRRENDELET.

A m. kir. földmivelésügyi minisztérium ügykörében alkalmazott állami erdőtiszteknek fokozatosan egy közös összesített rangsorozati létszámba foglalása tárgyában.

1740. eln. I/A. 3. 1909. sz. Földmiv. min. Az 1893. évi IV. törvény-cikk 17. §-ának 5. pontjában foglaltakhoz képest a m. kir. földmivelésügyi minisztérium ügykörében alkalmazott valamennyi

állami erdőtisztnek fokozatosan egy közös összesített rangsorozati létszámba foglalását még 1907. évi július hó 19-én elhatározván, ennek az elhatározásomnak végrehajtására nézve a következőket rendelem:

1. Az összesített közös rangsorozati létszámba 1907. évi július hó 19-től kezdődő hatálylyal már besorozott erdőmérnökgyakor-nokok és a XI. fizetési osztályba tartozó erdőmérnökjelöltek az összesített közös rangsorozati létszámban maradnak.

2. A megelőző (1.) pont szerint már egyesített létszámokból a XI., illetőleg a X. fizetési osztályba 1907. évi július hó 19-ike óta kinevezett és ezentul kinevezendő tisztviselők szintén az összesített közös rangsorozati létszámban maradnak, illetőleg abba soroztatnak.

3. A többi tisztviselőnek az összesített közös rangsorozati létszámba való *fokozatos* besorozása ellenben attól az időponttól kezdve foganatosítandó, amikor az 1909. évi állami költségvetés indokolásában (XX. fej., 2. czim, 1. rovat) a törvényhozásnak be-jelentett általános létszámrendezés már teljesen végrehajtatott. Eddig az időpontig az itt említett tisztviselők a saját szolgálati ágazatuk *külön létszámában* maradnak, még akkor is, ha magasabb fizetési osztályba kineveztetnek; ha pedig más szolgálati ágazathoz neveztetnének ki vagy helyeztetnének át, akkor viszont annak *külön létszámába* soroztatnak át.

4. A megelőző (3.) pontban megjelölt határidő eltelte után vagyis a teljes létszámrendezés végrehajtása után mindazok a tisztviselők, akik az időközönként megüresedő állásokra a külön-böző létszámokból kineveztetnek, a kinevezéssel egyidejűleg vala-mennyi fizetési osztályban az összesített közös rangsorozati lét-számba soroztatnak be.

5. Az egyes szolgálati ágazatoknál ugyanazon időben üresedés-ben levő állások valamennyi szolgálati ágazatnál rendszerint egy-idejűleg töltenek be.

6. Az összesített közös létszámba való besorozás, valamint az összesített létszám keretében átmenetileg fenntartott külön lét-számokból más szolgálati ágazathoz kinevezett vagy a szolgálat érdekében más szolgálati ágazathoz áthelyezett tisztviselőknek át-sorozása az 1893. évi IV. törvényczikk 4. §-ában, illetőleg 17. §-ának 5. pontjában foglalt határozatoknak megfelelően foganatosítandó.

Budapest, 1909 február 24.

Darányi s. k.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1909. évi márczius hóban.

A rövidítések magyarázata :

Alapítványi kamat	= ak.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	= att.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Ée.
Altiszti segélyalap	= Asa.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Átfutó bevétel	= áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	= Ehd.
Bedő Albert alapítvány	= BAa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bükkfüzifa romlása stb.	= Btr.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Egyéb bevétel	= Egy.	Készpénzalapítvány	= k. a.
Erdői facsemeték nevelése	= Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	= Eép. I. I.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	= Eép. I. 2.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= ld.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	= Eép. II.	Legelő erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Géptan	= Egt.	Legelő-erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	= EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	= Nvt. II.	Népszerű növénytan	= N. Nvt.
Erdészeti Nyereségszámítástan	= Enyt.	O Felsége fénynyomatu arczképe	= OFa.
Erdészeti rendeletek tára	= Ert.	Perköltség	= Prk.
Erdészeti zsebnaptár	= Npt.	Postaköltség	= pk.
„Erdő” czimű lap	= Eld.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	= Ebt.	Szállaló Erdők Berendezése	= Szeb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	= Eét.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	= Sz.
Erdőőr	= Eő.	Tagsági díj	= td.
Erdőrendezéstan	= Rz.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Erdőrendezéstan (Fekete)	= Rzf.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Erdők berendezése	= Eb.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Erszébet királyné alapítvány	= E. a.	Tölgy és tenyésztése	= Töt.
Értékpapírok kamatai	= Ék.	Vadászati ismeretek kézikönyve	= Vik.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Befizetések K

Ambrózy Román td. 16.—, pk.	
—35	16.35
Arató Gyula ak. 16.—, pk.—35	16.35
Aistleitner Hugó npt. 2.—, pk.	
—12	2.12
Bund Károly tnya.	46.—
Beszterczei erdőig. npt. 20.—, pk.	
—12	20.12
Bencze Gergely ak. 15.—, pk.	
—35	15.35
Bogsch Árpád td.	10.—
Balogh Imre Sz. 2.40, pk. —12	2.52
Borbáth G. ak. 15.—, pk.—35	15.35
Balás Emil örök. ak. 11.—, pk.	
—35	11.35
Baranya stb. vm. erd. egy. td.	16.—
Bárdos József td. 4.—, pk. 35.—	4.35
Bodó Károly td. 16.—, pk. —35	16.35
Böhm Vilmos td.	16.—
ifj. Belházy Gyula td. 10.07 pk.	
—35	10.42

Befizetések K

Bruk Soma td. 16.—, pk. —35	16.35
Bazin város td.	16.—
Beszterczebányai erdőig. pk. ...	1.68
Brausil Miksa td. 16.—, pk. —33	16.33
Brebenár József td. 18.—, pk. —35	18.35
Buchalla Samu Eép. I/1. 11.20,	
Eép. I/2. 11.20, Eép. II. 12.—	
pk. —72	35.12
Beszterczebányai erdőig. Ecs.	
4.—, pk. —12	4.12
Bálint Ferencz npt. 2.—, pk. —45	2.45
Borhy György hd.	22.50
Cserny Győző áb.	100.—
Cotteli Honorat td.	5.—
Csanády Attila td. 16.—, pk.	
—35	16.35
Csató Pál td.	16.—
Campeán János td. 16.—, pk.	
—35	16.35
Cserny Győző eb. 168.—, ak. 30.—	198.—
Csikrákosi körjegyző hd.	24.45

Befizetések K

Demel Hugó ifj. td.	16.—
Dupcza Miklós npt. 4.—, pk.	
—12	4.12
Durand város hd.	46.75
Dobsina város Ert. 3.50, pk. —12	3.62
Eperjes város ak. 10.—, pk. —35	10.35
Eröss Gyula td.	6.—
Engel Sándor ak. 16.—, pk. —35	16.35
Elsinger J. M. npt.	3.—
Ercsényi István td.	10.—
Erdőre	2641.75
Fröhlich Brunó td. 32.—, pk. —16	32.16
Földmiv. min. ld.	2768.—
Faller József örök. ak. 9.—, pk.	
—35	9.35
Faragó Béla td.	16.—
Früstök László td. 16.—, pk. —35	16.35
Fogassy Gyula td. 16.—, pk. —35	16.35
Fülöp József td.	16.—
Füstös Zoltán td. 10.—, pk. —35	10.35
Ferenczi Ede td.	16.—
Faukal Henrik ld.	16.—
Fridrik Árpád td.	16.—
Früstök László npt. 5.—, pk. —55	5.55
Földváry Miksa td.	8.—
Fischer Tsa td. 16.—, pk. —35	16.35
Földmiv. min. asa.	11.—
Földmiv. min. hd.	40.30
Faragó Béla Nt. II/III.	5.—
Fodor Ferencz Nt. II.	12.—
Gruber Gyula td.	8.—
Gasparik Pál td. 11.—, pk. —35	11.35
Grosz Miksa td. 16.—, pk. —16	16.16
dr. Günther Antal td. 32.—, pk.	
—16	32.16
Gömöri faipar td. 16.—, pk. —35	16.35
Gyöngyössy Béla ak. 16.—, pk.	
—35	16.35
Gergeta Mátyás Eö. 6.—, sz. 2.40,	
pk. —55	8.95

Befizetések K

Günther Frigyes td. 16.—, pk.	
—35	16.35
Günther József td.	16.—
G.-sztimrei szakiskola Eö. 144.—,	
sz. 36.—, áb. 38.40, pk. 6.70	225.10
Gotthardt József td. 16.—, pk.	
—35	16.35
Ganovszky Gusztáv td. 18.—,	
pk. —65	18.65
Grill Károly npt.	3.—
Hamar László td.	6.—
Haberfelner Béla td. 16.—, npt.	
2.—, pk. —45	18.45
Hibbján János ak.	16.—
Harry László td. 16.—, pk. —35	16.35
Hirsch Hermann npt. 2.—, pk.	
—45	2.45
Hoffmann Ármin td. 16.—, pk.	
—16	16.16
Herczog S. npt.	3.—
Harbaksz Andor npt. 2.—, pk.	
—45	2.45
Huszár Pál td. 16.—, pk. —35	16.35
Hosszú János td.	16.—
Horváth Iván npt. 6.—, pk. —12	6.12
Horváth Mózes npt. 3.—, pk.	
—45	3.45
Igló város hd.	23.15
Incze Manó td.	6.30
özv. báró Inkeyné ak. 20.—, pk.	
—35	20.35
Illés Vidor Ecs. 3.—, pk. —12	3.12
Janoviczky Zsigmond td.	16.—
Joszka István td.	16.—
Jurán Miksa td. 16.—, pk. —35	16.35
Jóni Ottó td. 16.—, pk. —35	16.35
Kákova község hd.	22.45
Király Dénes td.	16.—
Kundrat Emil td.	8.—
Kakódy Dániel td. 8.—, pk. —35	8.35
Kotzmann Géza td. 8.—, pk. —35	8.35

Befizetések K		Befizetések K	
Klein Náthán ak. 16.—, pk. —.16	16.16	Márton György td. 16.—, pk.	
Kajdos József td. — — — — —	16.—	—35 — — — — —	16.35
dr. Kovács István hd. — — — — —	5.75	Milosevics György td. 16.—, pk.	
Kubicza István td. — — — — —	8.—	—35 — — — — —	16.35
Keszler Ödön td. — — — — —	16.—	Molnár Imre td. 16.—, pk. —.35	16.35
Körmöcz város hd. — — — — —	43.15	Masztics Ádám td. 1.—, pk. —.35	1.35
Környei Ferencz td. 16.—, pk.		Mayer Géza td. 16.—, pk. —.35	16.35
—35 — — — — —	16.35	Makarja község hd. — — — — —	14.95
Kovács Gusztáv td. 16.—, pk.		Martinkovich János td. 16.—, npt.	
—35 — — — — —	16.35	2.—, pk. —.45 — — — — —	18.45
Kakas Ödön td. 6.—, pk. —.35	6.35	M.-Szigeti erdőig. hd. — — — — —	90.75
Konczwald Ferencz td. 16.—, pk.		Mikes János ak. — — — — —	12.—
—35 — — — — —	16.35	Nagy Vincze td. — — — — —	16.—
Kováts Albert npt. 2.—, pk. —.12	2.12	Nagybányai főerdőhiv. Ert. 3'50,	
Kovács Aladár ak. — — — — —	6.—	pk. —.35 — — — — —	3.85
Kraffszky Ferencz td. — — — — —	16.—	Nemetz János td. — — — — —	16.—
Komora János npt. 3.—, pk. —.12	3.12	Novák Ferenc td. 16.—, pk. —.35	16.35
Karánsebesi vagyonszövetség hd.	41.35	Nyiregyháza város td. 16.—, pk.	
Lukácsfi Elek Eő. 6.—, npt. 2.—	8.—	—35 — — — — —	16.35
Libohorszky József tnya. — — — — —	3.34	Nádas Béla ak. — — — — —	16.—
László Miksa lb. — — — — —	57.—	br. Nopcsa Elekné hd. — — — — —	4.95
Lótz Alajos td. — — — — —	16.—	Novák György td. 16.—, pk.	
Lillics Ferencz npt. 3.—, pk. —.12	3.12	—35 — — — — —	16.35
Lehoczky György könyvekért	64.52	Nagy György Prk. — — — — —	32.50
Lukács Károly Eő. 6.—, npt.		Nasiczi taninyár Eb. — — — — —	2.—
3.—, pk. —.12 — — — — —	9.12	Nyitrai Ottó td. — — — — —	20.—
Lányi Gyula td. 16.—, pk. —.35	16.35	Nagy Gábor att. — — — — —	84.—
Lehoczky György td. — — — — —	16.—	Németh Márton td. 32.—, pk.	
dr. Lukács Izsó td. 16.—, pk. —.35	16.35	—35 — — — — —	32.35
Lonkay Antal att. 24.—, ak. —.2	26.—	Neuhöfer-Sohn hd. — — — — —	10.50
Liptóújvári főerdőhiv. hd. — — — — —	17.35	lovag Nechay Oszvald td. — — — — —	8.—
Mandry József npt. 3.—, pk.		Nyers Lőrincz Eő. 6.—, pk. —.42	6.42
—45 — — — — — = — — — — —	3.45	Őrley István npt. 8.—, pk. —.45	8.45
M. Ált. Kőszénbánya npt. — — — — —	3.—	Obrincsák Ernő td. 16.—, pk.	
Marcic Izaiás Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	—35 — — — — —	16.35
ifj. Murakózy János ak. 16.—,		Ondruss Gyula td. 8.—, pk. —.35	8.35
pk. —.35 — — — — —	16.35	Orosz György npt. 6.—, pk. —.50	6.50
Mezőgazdák npt. — — — — —	2.—	Orlovsky Gyula td. — — — — —	16.—
Mozolovszky Adolf td. — — — — —	16.—	Odor Ignác td. 16.—, pk. —.35	16.35
Makky János npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Osztrák államvasut npt. — — — — —	19.—
M.-Vásárhelyi adóhiv. Eő, 6.—,		Ostadal Jenő td. — — — — —	16.—
Sz. 2.40, fle. 2.40, Ecs. 4.—,			
pk. 1.20 — — — — —	16.—		

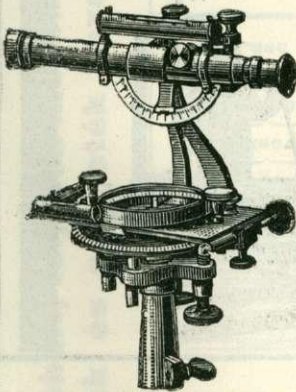
Befizetések K		Befizetések K	
Pascu Viktor npt. 4.—, pk. —.45	4.45	Spengel Sándor td.	10.—
Persián Iván lb.	50.—	Sporny Gyula td.	16.—
Pécsi Ottó npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Scholcz Hugó npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Popper urad. hd.	24.55	Schurina Vilmos td.	10.—
Paul Péter td. 18.—, pk. —.55	18.55	Sobó Jenő td.	8.—
Payer Sándor ak. 6.—, pk. —.35	6.35	Svanda László Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
özv. Pruzinszky Károlyné ak.	10.—	Székely Endre ld.	8.—
Patzl Jenő td. 16.—, pk. —.35	16.35	Szénássy Béla td. 16.—, npt. 2.—	
Pátria npt.	3.—	pk. —.45	18.45
Pauer Jenő td. 16.—, pk. —.35	16.35	Szepey Sándor td.	20.—
Papp László td.	8.—	Scholcz Gyula td. 16.—, pk. —.35	16.35
Pátria npt.	3.—	Solomon Emil td. 16.54, pk. —.52	17.06
Praxa János npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Stéger Antal ak.	5.—
		Stefaniczky János npt.	3.—
		Schiopir Miklós Sz. 1.50, pk.	
Riffer Sándor td. 16.—, pk. —.35	16.35	—50	2.—
Reschner Rezső td.	15.—	Somogyi Ferencz td. 16.—, pk.	
Rényi K. Eő. 6.—, npt. 3.—	9.—	—35	16.35
Radváczy község hd.	24.85	Szegi János npt.	3.—
Ringler Antal att.	10.—	Szabó József ak.	10.—
Ráner Sándor td. 2.—, pk. —.35	2.35	Szabó Ignác td.	16.—
Reiter Ferencz Eő. 6.—, Sz. 2.40	8.40	Szuszáki erdőhivatal ld.	16.—
Róth Adolf td. 16.—, pk. —.35	16.35	Tribus Gusztáv td.	16.—
Rainis István td. 16.—, pk. —.33	16.33	Tanos Pál ak. 8.—, pk. —.35	8.35
Rausz István td. 16.—, pk. —.35	16.35	Teszár Vilmos td. 24.—, pk. —.35	24.35
Rochlitz Dezső td.	16.—	Töttösi erdőgond. Ecs. 3.—, pk.	
Rényi K. Eő.	6.—	—45	3.45
Répászkly István hd.	10.35	dr. Tuzson János td.	16.—
Rudnay Egyed td.	16.—	Thonet család urad. hd.	9.55
Rettich Károly td.	6.—	Török László hd.	17.05
Rónai György npt. 60.—, pk.		Tisza testvérek npt.	3.—
—12	60.12	özv. Tarnay Antalné td.	16.—
		Terény Sándor td.	16.—
Scholcz Hugó td.	16.—		
Suta Emil npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Ungvári erdőhiv. npt.	6.—
Schillinger Béla Ebt. 6.—, pk.		Urbanszky István td. 8.—, pk.	
—45	6.45	—35	8.35
Saághy Kálmán ak. 16.—, pk.		Ujvidék város kld. 6.—, pk. —.55	6.55
—35	16.35	Ugron György npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Stern Dezső td. 16.—, pk. —.35	16.35		
Szabó József ak. 10.—, pk. —.16	10.16	Vajda Ákos td. 16.—, pk. —.35	16.35
Szent-István-Társulat Eő.	6.—	Véssei Mihály td.	16.—
Schmidt Román td.	16.—	Varga Ignác Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
		Vermes Viktor td. 16.—, pk. —.35	16.35

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi VIII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDESZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

(1. XII. 4)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyésvonalzókkal, mérőszalagokat, faátlatókat, rajzeszközöket, területmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmérési műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával.

NEUHÖFER és FIA

és kir. udvari látzerész- és műszergyáros

Wien: raktár: I., Kohlmarkt 8.,
gyár ésroda: V., Hartmannngasse 5.

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Mindenféle műszerből készletet tart.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas. :: :: ::

LEGALKALMASABB KÖZLÖNY

ERDŐ-ÉS FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE

Mutatványszám ingyen.

(5. XXIV. 6.)

Pályázati hirdetés. A galgóczi hitbizományi uradalomban szervezett segéderdészi állásra következő feltételek mellett pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ában előirt képesítésüket, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismeretüket, valamint egészségi állapotukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket 1909 május 1-ig gróf Erdődy Imre urra kiállítva, alulírott czimére Galgóc (Nyitra m.) nyujtsák be.

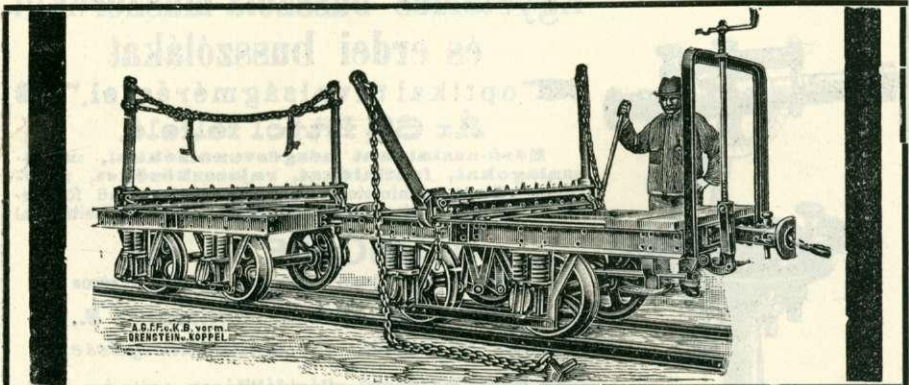
A segéderdészi állás javadalmazása 1800 K évi fizetés, szabadlakás is tüzelőfa.

Két évi próbaidő után — véglegesítés esetén — külön megállapodásnak lesz helye.

Galgóc, 1900 február hó 26-án.

(11. III. 3.)

Uradalmi igazgatóság.

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, VI., Andrassy-ut 102. Gyár: Pusztaszentlőrinci nyaraló.

Erdei vasutak eladása és bérbeadása hossza- és hasábfaszállításra. Nagy sín-, vágány-, kocsí- és mozdonykészlet új és használt állapotban. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ Vasutak nyomjelzése és építése.

Mintajegyzék ingyen és bérmentve.

(2. XII. 4.)

Jutányos árban eladó: 1 áttételi körző, 1 Polár-planimeter, 1 tájoló, 1 vízszintező. Eladó czime a kiadóhivatalban tudható meg. (14. II. 2.)

Magyarországi
Egyház.

Csakis kipróbált, teljesen megbízható és magas értékű magvak és csemeték hozatnak forgalomba.

Magyarországi
Egyház.

Elismert pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Stainer Gyula

csász. és kir. udvari
szállító

KÖRMEND (Vas megye.)

Erdei-
Lucz-
Fekete-
Vörös-
Jegenye-

} fenyőmagot

} még eddig el nem ért magas csiraképes minőségben.

Kocsányos
Kocsánytalan
Cser

} tölgy-
szakszerűen átte-
lelt minőségben

Exotikus
fenyő- és
lombfa-
magvakat

} megbízható minőségben

Tülevelü-
Lomblevelü-
Élősövényeket

} csemetéket

} dus növényzetel, saját magvaimból nevelve.

Disz- és sorfákat
Cserjéket

} minden nagyságban

Gyümölcsmagvakat
és
Vadonczokat

} csakis kipróbált minőségben.

Fajburgonyát
és
Csicsókát

} fajtiszta minőségben

Elismert pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Magyarországi
Egyház.

Csakis kipróbált, teljesen megbízható és magas értékű magvak és csemeték hozatnak forgalomba.

Magyarországi
Egyház.

(7. VI. 6.)

Faukal Henrik erdőmérnök Varannó (Zemplén megye) tervez és épít czélszerű, olcsó, keskenyvágányu *erdővasutakat* ló- vagy gőzüzemre, hegyes vidéken, nehéz terepviszonyok között is, saját begyakorolt munkáscsapatjával. Legjobb referenciák. (12. III. 2.)

Saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősitési czélra alkalmas tő- és lomblevelű csemetéket, gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat, élősvéncsemetéket ajánl

F A R A G Ó B É L A

cs. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyára, erdészeti csemetetelepei

ZALAEGERSZEG

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magasságban,
50,000 darab diszbokor 1½—3 m. magasságban,
20.000 „ diszfenyő ½—3 „ „

(. VII. .)

Fenyő-, juhar-, bükk- és lágylombfa-eladás. 1413/1909. sz. — Az ungvári m. kir. főerdőhivatal tanácstermében az 1909. évi április hó 27-ik napján délelőtti 10 órakor kezdődő írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyaláson tövön való eladásra kerül a fenyvesvölgyi m. kir. erdőgondnokságnak a tihai határban fekvő „A” gazdasági osztályába sorozott 23., 26., 29., 32., 35., 36., 37., 40., 41., 42., 43., 45., 46., 47. és 48. számú erdőrészteiben törzsenként kiszámozott és vevő által három év alatt kihasználandó, mindössze 12.920 drb. fenyő-, 1596 drb. juhar-, 14.498 drb. bükk- és 477 drb. lágylombfa.

Kikiáltási ár: 144,356 (egyszáznegyvennégyezerháromszázötvenhat) korona 6 fillér.

Bánatpénz: 8000 (nyolczezer) korona.

: Az árverési feltételek értelmében kiállított írásbeli zárt ajánlatok akár posta útján, akár közvetlenül már a versenytárgyalást megelőző napokban, de legkésőbb a versenytárgyalás megkezdésére kitűzött időig nyújthatók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz.

Az ungvári m. kir. főerdőhivatal az eziránt hozzáforduló érdeklődőknek rendelkezésére bocsátja az árverés és szerződési feltételek egy példányát; és kívánatra az illetőknek nyílt írásbeli engedélyt fog adni az eladásra bocsátott faanyagoknak a helyszinén való megtekintésére és illetve arra, hogy azokat a fák meghajkolása nélkül s a kincstári jelzésnek épségben hagyásával saját részükről felbecsülhessék.

Budapest, 1909. évi február hó.

(16)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Saját magpergetőjében termelt **tülevelü magvakat,** legmagasabb csirakéességü — **lombfamagvakat,** ^{kitünő} ^{minőségü} **kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fümagvakat,** ^{valamint} **répa,** **here** és egyéb gazdasági magvakat ajánl

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyára, erdészeti csemetekertjei

ZALAEGRSZEK.

(4. VII. 7.)

Pályázat uradalmi erdészjelölti állásra. A gróf Károlyi László úr tulajdonát képező szabad rendelkezésű erdőuradalom kegyei főerdési központjánál f. évi május 1-ével egy erdészjelölti állás kerül betöltésre.

Ezen állással következő évi járandóságok vannak összekötve:

1. Készpénzfizetés 720 K.
2. Élelmezés természetben a főerdésznél.
3. Gyertya- és fapótlék 21 K 60 fillér.
4. Szabad tüzelő.
5. Butorozott szoba, kiszolgálás.
6. Szolgálatban uradalmi hátuló.

Méltóságos báró Bornemisza Elemér jószágkormányzó urra címzett pályázati kérvények alulirothoz folyó évi május 1-éig beterjesztendőek.

Kegyé, posta Szakácsi.

(17)

Gróf Károlyi László ur főerdézi hivatala

Tavaszi idényre

kocsányos és kocsánytalan

tölgyvetőmakkot

ajánl legjutányosabb áron REICH VILMOS
SZISZEK, Horvátország.

(6. VI. 6.)

Árverési hirdetés. Szász-Tyukos község eladja erdeje „A” üzem osztályának 1905—1908. évi megtakarított vágásterületén 45—28 kat. holdon található 1300 drb. tölgytörzset írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen. Az 1300 drb. tölgytörzs mintegy 1372 t/m^3 műfát és 2901 t/m^3 tűzifát tartalmaz. A becslés szakértői becslés alapján 31.000 koronában lett

megállapítva, mely egyszersmind kikiáltási árul is szolgál. Az árverés Szász-Tyukos község hivatalos helységében 1909. évi április hó 27-én d. e. 9 órakor tartatik meg. Az árverési és szerződési feltételek Szász-Tyukos községi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Bánatpénz a becsérték 10⁰/₀-ka.

Szász-Tyukos, 1909 márczius 27-én.

(18)

Balázsi Pál,
jegyző.

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5. cm. vastagságig zuzódás nélkül simán vág. Árak csomagolással együtt **8.70 kor. darabonként**

GEITNER és RAUSCH czégnél BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8/Erl

(S. XX. 6.)

Árverési hirdetmény. 1140/1909. sz. — Breznóbánya szab. kir. város képviselőtestülete ezennel közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező erdőknek 1910—1914. években rendszeres gazdasági üzemterv szerint nyitandó vágásaiban nyerendő luczfenyőkérget 1909. évi május hó 25-én d. e. 10 órakor a városház tanácstermében megtartandó árverés útján fogja eladni.

Vágatás alá eső terület 449·34 kat. hold (elegyes állabok).

Kikiáltási ár az egy évi kéreg termésére átlagban 2615 (kettőezerhatszáztizenöt) korona.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/₀-a.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, ha a fennálló szerződési feltételek értelmében kiállítva, fenti összegű bánatpénzzel és 1 K-ás bélyeggel vannak ellátva.

Az árverési és szerződési feltételek a városi nagyirodában megtekinthetők.

Breznóbányán, 1909. évi márczius hó 19-én.

A polgármester helyett:

(19)

A főjegyző.

DIETL ÁGOSTON

FŐERDÉSZ

ERDÉSZETI IRODÁJA**BUDAPEST, V., ZOLTAN-U. 7.**

Elvállal mindennemű erdészeti üzembere-
 dezést, erdőbecslést,
 szakvéleményadást, üzem-
 terv és revizionális mun-
 kálatok készítését, felmé-
 réseket, erdővételt és eladást, erdőbirtokok felügyeletét és
 kezelését, vadászterületek, vadlelővések bérbeadását és vételét,
 azok szakszerű berendezését, fáczánosok létesítését. Erdőörök,
 vadörök részére állások díjtalanul közvetíttetnek. (9. XII. 4.)

Árverési hirdetmény. 1138/1909. sz. — Breznóbánya szab. kir. város képviselőtestületének folyó évi 631. szám alatt hozott határozata folytán ezennel közhírré teszem, hogy a városi garamrohoznai és vámosjarabói erdőkerületekben 1910—1914. évek folyamán rendszeres gazdasági üzemterv szerint kihasználandó haszonfa 1909. évi május hó 25-én d. e. 10 órakor Breznóbányán a városi tanácsteremben megtartandó nyilvános árverésen fog eladatni.

Az ajánlatok külön a garamrohoznai és külön a vámosjarabói fára teendők.

Kikiáltási árak tömköbméterenkint:

1. A garamrohoznai erdőkerületben:

a) jegenye- és luczfenyőfáknál 15 (tizenöt) *cm*-nyi középső átmérőig 5 (öt) korona;

b) jegenye- és luczfenyőfáknál 16 (tizenhat) *cm*-nyi középső átmérőtől felfelé 10 (tíz) korona;

c) juhar-, kőris- és szilfáknál vastagságra nézve különbség nélkül 9 (kilencz) korona;

d) bükkfáknál vastagságra nézve különbség nélkül 4 (négy) korona 80 fillér.

2. Vámosjarabói erdőkerületben:

a) jegenye- és luczfenyőfáknál 15 (tizenöt) *cm*-nyi középső átmérőig 3 (három) korona;

b) jegenye- és luczfenyőfáknál 16 (tizenhat) *cm*-nyi középső átmérőtől felfelé 5 (öt) korona 60 fillér;

e) juhar-, kőris- és szilfáknál vastagságra nézve különbség nélkül 5 (öt) korona 40 fillér;

d) bükkfáknál vastagságra nézve különbség nélkül 2 (kettő) korona 80 fillér.

Bánatpénz a garamrohoznai haszonfa vételére 10.000 (tízezer) korona, a vámosjarabói haszonfa vételére 3000 (háromezer) korona.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtnak, ha fenti bánatpénzzel ellátva a szóbeli árverésnek megkezdése előtt az árverelő küldöttség elnökénél adatnák át. Később beérkezett vagy utóajánlatok, valamint az árverési feltételektől eltérő ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Árverési és szerződési feltételek a városi nagyirodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Breznóbánya, 1909. évi márczius hó 19-én.

A polgármester helyett:

(20)

A főjegyző.

A VADÁSZ-VIZSLA

Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, ::
tanítás, használat- és gyógykezeléshez.

Írta: STARK DEZSŐ főerdész.

Harmadik, bővített kiadás 10 művészi vizslaképpel.

Ára: 2 K bérmentve.

A szerzőnél: Drávata mási (Somogy megye).

(10. — 3.)

Feladási hirdetmény. 1139/1909. szám. — Breznóbánya szab. kir. város ezennel közhirrre teszi, hogy folyó évi május hó 25-én d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében megtartandó nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján tövön az erdőben fogja azon jegenyé- és luczfenyőfákat, valamint amennyiben szórványosan előfordulnak, rezgőnyárfákat és luczfenyőkérget, melyek a város tulajdonát képező garamrohoznavölgyi „B” ü. oszt. I. vágássorozat 1. tag, 3. osztágában, 3. tag 10. osztágában, III. v. s. 15. tag 34 36. osztágában, IV. v. s. 19. tag 15. osztágában, V. v. s. 22. tag 6. osztágában, összesen 87631 kat. hold területen áterdőlés útján kihasználás alá kerülnek.

A kihasználandó fatömeg körülbelül 8000 köbméter.

Kikiáltási árak:

a) 3·5 cm-től 7 cm alsó átmérőjű 1·6 m hosszú karóknál darabonként 4 (négy) fillér;

b) 5—10 cm alsó átmérőjű 6 m és ennél nagyobb hosszúságú erdei léczeknél darabonként 12 (tizenkettő) fillér;

c) 10—15 cm alsó átmérőjű rudaknál darabonként 30 (harmincz) fillér;

d) lucz- és jegenyefenyő haszonfáknál, minőnek a 16 cm alsó átmérőjű fa minősítették, tömköbméterenként 6 (hat) korona;

e) rezgőnyáriáknál tömköbméterenként 3 (három) korona;

f) luczfenyőkéregnél ürköbméterenként 2 (kettő) korona.

Bánatpénz 3000 (háromezer) korona.

Az ajánlat csak írásban tehető. Utóajánlatok vagy későn beérkezett, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az árverési és szerződési feltételek a városi nagyirodában megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

Ajánlati űrlapok a városi erdőhivatalnál ingyen kaphatók. Breznóbánya, 1909. évi márczius hó 19-én.

A polgármester helyett:

A főjegyző.

(21)

Árverési hirdetmény. 515/1908. köz. sz. — Fogaras vármegye fogarasi járásába kebeleztetett Marginén község tulajdonát képező erdő „Ocsa“ nevű erdő részében, az „A“ üzemosztály I. tag 1—5. számú osztagaiban 155·63 kat. holdan lévő 1897—1906. évekre eső vágások megtakarított fatömege, a közigazgatási erdészeti bizottság 2678/1905. számú engedélye alapján 1909. évi április hó 29-ik napján délelőtt 9 órakor Marginén község irodájában nyilvános árverésen el fog adatni. Az erdő rész törzsenkénti kiszámlálással 13.600 drb. luczfenyőtörzset 10.518 m³ faanyaggal és 34.383 m³ bükk hasáb- és 11.344 m³ bükk dorongfára becsültetett be, amely egy tömegben fog eladatni. A 13.600 drb. luczfenyőfa becsértéke 42.072 K, a 34.383 m³ bükk hasáb- és 11.344 m³ bükk dorongfa becsértéke 52.673 K és így a kikiáltási ár 94.745 K, amelyen alul a faanyag eladatni nem fog.

Versenyzők kötelesek az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénzt készpénzben vagy hazai állampapírokban letenni. A 10%

bánatpénzzel ellátott és szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok, melyek az árverező bizottság elnökének kezéhez teendő le, csakis az árverés megkezdéséig, délelőtti 9 óráig fogadtnak el. Utóajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek a fogarasi m. kir. járási erdőgondnokság és a fogarasi járás főszolgabirójának irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdő a fogarasi állomástól 23·80 km távolságra fekszik s jó uttal bir.

Fogarás, 1909. évi márczius hó 5-én.

(22)

Bisztray József,
járási főszolgabíró.

KOCSÁNYOS ÉS KOCSÁNYTALAN

.. SZLAVÓNIAI JÓ MINŐSÉGŰ ..

TÖLGYMAKKOT

amig készletem tart hektoliterenként

.. 7 (hét) koronáért ajánlok. ..

Vessel György

Budapest, V., Tőzsde. (13. III. 3.)

Pályázat. 1909/1989. sz. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett egy másodosztályu altiszti és egy másodosztályú segéderdőőri állásra, előléptetés esetén egy elsőosztályu erdőlegényi, egy másodosztályu erdőlegényi, egy elsőosztályu segéderdőőri, illetőleg egy másodosztályu segéderdőőri állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi

XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészeti szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvédtörzsorvos, által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüikkel írt kérvényeiket 1909. évi május 15-ig a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz nyujtsák be.

Besztercebánya, 1909. évi márczius 28-án.

(23)

M. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. Máramaros vármegye Jód község határában fekvő és a jódi közbirtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 1907. évi 84523. sz. rendelete alapján 73·5 kat. hold területen található összes fenyőfakészlet 1909. évi május hó 6-án d. e. 10 órakor Jód község házánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az eladás alá kerülő területen van 1453 drb. fenyőtörzs 3007 m^3 tiszta haszonfatartalómmal.

A kikiáltási ár 11.342 korona, melynek 10⁰/₀-át 1134 koronát az árverés megkezdése előtt bánatpénzül kell letenni az árverést vezető kezéhez. A kihasználási határidő 1911 április 30-ika.

Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdésére kitűzött időig adandók be. Utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Szerződési és eladási feltételek alulírott közbirtokosság elnökénél és a m. kir. járási erdőgondnokságnál Rozálián megtekinthetők.

Máramarosszigeten, 1909. évi április hó 3-án.

(24)

Dr. Mihályi János,
közbirt. elnök.

Hirdetmény. Az alább felsorolt árvavármegyei erdőbirtokosok 1909. évi vágásaiban tövön álló lucz- és jegenyefenyő fakészleteknek írásbeli zárt ajánlatokkal összekötött szóbeli nyilvános árverésen leendő eladásáról.

Az eladó erdőbirtokos megnevezése	A kihasználás tárgyát képező vágástér		Az eladás tárgyát képező fakészlet				Az árverésnél le- teendő bántópenz	Az árverés megtartásának				
	fekvése (erdőrész meg- nevezése)	ki- terje- dése kat. hold	faneme		mennyi- sége m^3	becsértéke együttal kikiáltási ára		i d e j e			h e l y e	
			lucz- fenyő	jeg- nye- fenyő		K		f	K	év és hó		nap
I. Az alsókubini m. kir. járási erdőgondnokság kerületében:												
Alsókubin	Pod Minsrol	138·00	37143	7516	25060·55	92575	07	9300	1909 május hó	5	d. e. 9	} Alsókubini községben a Steiner-féle szálloda kis- termében
Benyólehota	Hora	6·64	5024	273	1680·87	10728	14	1070		5	d. e. 9	
Chlebnicze	Cserehla	10·80	4045	—	2177·05	9579	01	960		5	d. e. 9	
Nagyfalu	Sirokigruny	11·20	1751	2858	1990·35	11537	38	1150		5	d. e. 9	
Erdőtka	Bukovina	7·32	2420	—	1518·45	4934	94	490		7	d. e. 9	} Jaszenicza községben a bíró házánál
Krusetnicza	Moldovenin	2·40	1086	—	658·49	3621	70	560		7	d. e. 9	
Lonina	Csersla	2·38	1300	—	660·54	3302	74	330		7	d. e. 9	
II. A turdossini m. kir. járási erdőgondnokság kerületében:												
Turdossin	Magura	15·00	4474	1999	4591·46	25465	88	2600	1909. évi május hó	3	d. e. 11	} Turdossinban a község. Alsóstepanó közs. Tep- lánszki Lipót házában
Alsóstepanó	Gruny	1·30	170	230	469·42	3558	48	360		3	d. e. 9	
Felsőstepanó	Prjehiba	1·75	604	65	521·92	3595	48	360		3	d. e. 9	
Kriva	Prjekova	2·38	531	259	517·83	3532	93	350		5	d. u. 3 ^{1/2}	} Kriva községben Buchbinder J. házában
Podbjel	Vise Skalki Magura	13·20	4090	354	3932·71	29639	84	2960		5	d. u. 5	
Brezovicza	Zabidovcsik	5·51	1765	461	1444·08	8698	12	870		6	d. e. 10	} Podbjel közs. a bíró házb. Erezovicza k. " " "
Vittanova	Zapadicsovo	5·40	1665	453	1492·30	8283	23	850		6	d. u. 1	
Bobró	Polana	6·78	2143	—	2186·58	16126	04	1600		3	d. u. 5	} Bobró a községházán
Zubrohlava	Stankovka	4·40	1171	43	1042·90	8996	70	900		4	d. u. 2	
Szlanicza	Gruny	4·29	885	—	524·31	4312	50	450		4	d. u. 4	} Zubrohlaván a községház. Szlamiczán a községházán
Rabcsa	Hajka	2·04	390	258	778·10	6604	81	660		4	d. e. 9	
Rabcsicze	Kokotka	2·20	684	48	411·73	2668	64	300		4	d. e. 9	} Rabcsa községben Szeidler Mór házában
Polhora	Vidrovka	1·50	211	274	938·56	8300	32	850		4	d. e. 9	
Szihelne	Ludmovka	1·34	537	38	536·74	4630	24	460		4	d. e. 9	
Klin	Srtariháj	3·14	1953	54	1224·93	9529	95	950		6	d. u. 5	} Klinben a községházán
Jaszenicza	Korubka	8·01	2348	—	1345·74	11068	72	1100		7	d. e. 9	
Veszele	Hajka	2·00	345	259	1000·53	10196	52	1000	7	d. e. 9	} Jaszenicza községben a bíró házában	
Námesztó	Kubányova	10·70	2154	110	2376·61	155·5	72	1560	7	d. u. 2		
Námesztó	Belkovka	6·60	1199	1043	2289·01	19154	02	1900	7	d. u. 2	} Námesztón a községház.	
Ozvátkai r. k. plébánia	Pleb. erdő	4·30	1722	264	883·58	5316	38	540	3	d. e. 11		Turdossinban a község.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyújtatnak be; *b)* ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; *c)* ez az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenkint 1 K-ás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképen a fenti 9-ik hasámban kitett összegű készpénz vagy óvadékképes értékpapírt tartalmazzanak; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; és *h)* ha a boríték kívül „Ajánlat az N. községi volt urbéres birtokosság 1909. évi vágásából eladandó fakészletre“ felirással van ellátva.

Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek, valamint a becslési iratok az alsókubini m. kir. állami erdőhivatalnál, az annak alárendelt illető m. kir. járási erdőgondnokságnál és az illető birtokosság elnökénél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

(26) *Alsókubini m. kir. állami erdőhivatal.*

Pagonyerdészi vagy fűrészkezelői állást keres akadémiái képzettségű 26 éves, nagy, erős, nő, németül és csehül beszélő egyén, ki a kezelés minden ágában jártas. (15. III. 1.)

Faeladási hirdetmény. 117/909. sz. — A hosszufalusi m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó Bácsfalu község 1909. évi április hó 21-én, szerdán d. e. 9 órakor zárt írásbeli versenytárgyalással egybekötött *szóbeli árverés útján* a község-házánál eladja a jóváhagyott rendsz. gazd. üzemterv szerint az „A“ ü. o. „Kőba“ erdő rész 49 osztágán 18 holdon kihasználható 5—14 parcellában felvett a 10 cm alóli összes fenyő- és bükkfától a múlt évben már kitisztított mintegy 1405 m³-re becsült fenyőfahozamot m³-kint 7 K 50 f kikiáltási ár mellett.

A zárt írásbeli ajánlatok az egyes parcellákra külön-külön vagy az egész fatömegre együtt is tehetőek s azok 1909. évi április hó 21-én d. e. 9 óráig 10⁰/₀ bánatpénzzel ellátva a *községi jegyző kezéhez* adandók be annak kijelentésével, hogy a részletes kihasználási és szerződési feltételeket ismerik. Utóajánlatok nem fogadtnak el. A részletes feltételek az előljárásnál és kezelő erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Bácsfalu, 1909 márczius hó 30-án.

(25)

A községi előljáráóság.

Tölgyfaárverési hirdetmény. Az ugocsakomlói volt urbéresek erdejének „A” üzemosztályában, a rendszeres gazdasági üzemterv szerint esedékes vágástéren lévő és törzsenként megjelölt 322 tölgyfatörzs, mely 104·31 m^3 műfára és 32·2 m^3 tűzifára becsültetett Ugocsakomlóson a körjegyzői irodában 1909. évi április hó 27-ik napján d. e. 10 órakor kezdődő nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár, melyen alul a fatömeg eladatni nem fog, 1107 K 50 f.

Bánatpénz 110 K 75 f.

Utóajánlatok semmiféle körülmények között el nem fogadtnak.

Árverési és szerződési feltételek Ugocsakomlóson a körjegyzői irodában és Nagyszőlősen a m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ugocsakomlóson, 1909. évi április hó 5-én.

Paul Sándor

(27)

Sróth Mihály

volt urb. közbirt. jegyző.

volt urb. közbirt. elnök.

Tölgyfaárverési hirdetmény. Az ugocsakomlói volt urbéresek erdejének „A” üzemosztály 3. számú részletéből 6·03 kat. hold területről, Ugocsa vármegye közigazg. erdészeti bizottságának 1379—1908 számú véghatározata alapján 1254 db kijelölt és vékonyabb minőségű műfának alkalmas tölgyfa kerül eladásra.

A fatömeg 290 m^3 műfára és 125·4 $ürm.^3$ tűzifára becsül-

tetett, s a kikiáltási ár, melyen alul a fatömeg eladatni nem fog, 4600 K-ban állapított meg.

A nyilvános szó- és írásbeli árverés Ugocsakomlóson a közjegyzői irodában 1909. évi április 27. napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Bánatpénz 460 K.

Távirati, szabálytalan, valamint utóajánlatok semmiféle körülmények között el nem fogadtatnak.

Árverési és szerződési feltételek Ugocsakomlóson a körjegyzői irodában és Nagyszöllösön a m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ugocsakomlóson, 1900. évi április 5-én.

Paul Sándor,
volt urb. közb. jegyző.

(28)

Sróth Mihály,
volt urb. közb. elnök.

Árverési hirdetmény. Az eredetileg 5 Kalocsa, jelenleg Alsó- és Felsőkalocsa osztatlan határu közigazgatási község volt urbéres közönségének tulajdonát képező 5321·30 kat. holdat tevő ingatlanok 1909., 1910., 1911., 1912., 1913. évi *vadászati joga* az árverési használati feltételek szerint folyó évi április hó 26-án délelőtt 11 órakor *Alsókalocsa* községházánál nyilvános árverésen bérebe fog adatni.

Kikiáltási ár 300 K.

Az árverési feltételek alulírott közbirtokossági elnöknél és az alsókalocsai körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Ökörmezőn, 1909. évi márczius hó 1-én.

(29)

Volt urbéres elnök.

Árverési hirdetmény. 25756/1908. sz. — Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó s alant részletezett *vadászterületeknek* és ezek tartozékál képező *halászáti jognak* az 1909. évi április hó 1-től, 1924. évi márczius hó 31-éig terjedő *tizenöt (15) évi bértartalommal* leendő bérbeadása érdekében a nevezett főerdőhivatalnál *folyó évi május hó 5-én* d. e. 10 órakor *írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás* fog tartatni.

Erdő- gondnokság	A vadászterület			Évi haszonbér, mint ki- kiáltási ár az			Bánatpénz K	Vadállomány
	törzskönyv száma	elnevezése	kiterje- dése kat. hold	1909	1914	1919		
				IV. 1-től	IV. 1-től	IV. 1-től		
				1914	1919	1924		
				III. 31-ig	III. 31-ig	III. 31-ig		
t e r j e d ő			I-ső	II-ik	III-ik			
			időszakra korona					
Ókemencze, Bercsényifalva	VI.	Ókemencze— szénástelki erdőségek...	15776·7	3000	4000	5000	500	
Ókemencze, Turjaremete	VII.	Árok, Kapu- szög, Óke- mencze, rákói erdők ---	16403·6	3000	4000	5000	500	
Poroskő	VIII.	Turiavágás, poroskői erd.	6399·1	600	800	1000	100	
Turjaremete és Poroskő	X.	Turiapatak, felsőturia- völgyi erdők Puna-Havas	27994·0	3000	4000	5000	500	
Sóhát és Havasköz	XI.	Lipitánka bal- parti része...	14256·6	800	1000	1200	120	
Havasköz	XIII.	Havasköz- duzzasztó fe- letti erdők a Punáig ---	10346·7	900	1200	1500	150	
Bercsényi- falva, Cson- tos, Sóhát	XV.	Bercsényi- falva-Cson- tos-Lyukánka jobbparti része ---	18611·8	900	1200	1500	150	
Csontos	XVI.	A csontosi erdőgond- noksághoz tartozó Ung jobbparti és Stuzsiczai erdők ---	16366·6	3000	4000	5000	500	
Fenyvesvölgy, Havasköz, Csontos	XVII.	Fenyves- völgyi, viha- ros jobboldali erdők és a só- hát Obnoha	20135·0	800	1000	1200	120	

Fővad, őz, serte vad, medve.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva. Amennyiben egyes bérbevenni szándékozók, nemcsak egy, de több vadászterületet óhajtanának kibérelni, *szabályszerűen felszerelendő írásbeli zárt ajánlataik minden egyes vadászterületre nézve külön-külön* adandók be.

Bővebb felvilágosítások a földmivelésügyi miniszterium VIII/3. ügyosztályában, továbbá az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1909. évi márczius hóban.

(31)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter-

Termelt fenyő-haszonfaeladás. 6306. I. B/1. sz. — A liptó-ujvári főerdőhivatal kerületébe tartozó fenyőházai és oszadai erdőgondnokságokban az 1908. évben termelt és még az 1909., 1912. években termelendő és a rakodóra szállított, illetőleg szállítandó, továbbá a likavai erdőgondnokság bizonyos részeiben az 1908. évben termelt és a rakodóra szállított fenyő műfaanyag értékesítése céljából *Liptóujvárt, 1909. évi április hó 30-án a főerdőhivatal hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor* a következő csoportosítással zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli alkutárgyalás fog tartatni. A zárt írásbeli ajánlatok azonban április hó 29-ike déli 12 óráig fogadtatnak el.

I. csoport. A fenyőházai villamos fűrés, villamos áram és iparvasut használatának bérletével a fenyőházai erdőgondnokságban az 1908. évben termelt és az 1909., 1912. években termelendő évi mintegy 14.000 m^3 fenyő műfaanyag.

Bánatpénz: 15.000 korona.

II. csoport. Az oszadai vizifűrész használatával az oszadai erdőgondnokságban az 1908. évben termelt és az 1909., 1912. években termelendő évi mintegy 10.000 m^3 fenyő műfaanyag.

Bánatpénz: 10.000 korona.

III. csoport. A likavai erdőgondnokságban az 1908. évben termelt és a Vág partján átadandó mintegy 3000 m^3 fenyő műfaanyag.

Bánatpénz: 4000 korona.

A m^3 -kinti vételár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságu

fára, mint nemkülönben a 26 *cm* és azon felüli középvastagságu fára valamennyi csoportnál külön-külön leszen megajánlandó.

Az alkutárgyalás általános és részletes feltételek a főerdő-hivatalnál és a földmivelésügyi miniszterium I. B. erdészeti főosztályában (Budapest, V. Zoltán-utca 16.) átvehetők.

Budapest, 1909 április hóban.

(30) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Pályázati hirdetmény. Az Igló városánál előléptetés folytán végleg megürült iglóvéghelyi erdészi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az erdészi állás illetményei: 2800 K törzsfizetés, négy 300—300 koronás ötödéves korpótlék, természetbeni lakással, réthasználattal és 40 *ürm* faátalánynyal az erdőben. Az erdész nyugdíjképes.

Pályázati kérvények kellően felszerelve f. évi május hó 18-ig hozzám nyújtandók be. A pályázók az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-ában, illetőleg az 1879. évi XXXI. t. cz.-ben előirt minősítés igazolására kötelesek.

Lőcse, 1909. évi márczius hó 31-én.

(32)

Alispán helyett:
Ujfalussy s. k.
főjegyző.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi VIII. füzetének tartalma :

	Oldal
<i>Csegezy Pál</i> : Közbirtokossági erdők vagyonkezelése a Székelyföldön ...	397
<i>Z. F.</i> : Frömbling porosz erdőmester könyve a bükkszálerdőről ...	403
<i>Pászthy Ferencz</i> : Akáczvetés vizmosások oldalain ...	421
FAKERESKEDELEM. Faeladási eredmények. — Bécsi faárak február hóban. (<i>Kallina K.</i>) — Felhívás erdőbirtokosainkhoz és fakereske- dőinkhez ...	425
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. Hirdetmény a tavaszi erdészeti állam- vizsga tárgyában ...	428
KÜLÖNFÉLÉK. Változás az Országos Erdészeti Egyesület személyzeté- ben. — A fenyőcsucok levágásának kérdéséhez. (<i>Fábry Alajos.</i>) — Állami erdők vásárlása Északamerikában. (<i>Fr. L.</i>) — Nemzet- közi vadászati kiállítás. — A vadászvizsla. (Könyvismertetés.) — 1500 éves tölgyfa. (<i>Fr. L.</i>) — Halálozás. — Sajtóhiba... ..	428
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	431
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Körrendeletek az állami erdőtiszti létszámok egyesítése tárgyában ...	432
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET pénztáránál teljesített befize- tések ...	434
HIRDETÉSEK ...	I—XIX

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középítéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Út-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5. és 1899. (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K, 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NEPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg asokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4·50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNÁLTATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.